

Velja po pošti:
za celo leto naprej... K 60—
za en mesec... „ 5,50
za inozemstvo... „ 70—
V Ljubljani na dom
za celo leto naprej... K 38—
za en mesec... „ 5—
v upravi prejemov mesečno... 4-50
Sobotna izdaja:
za celo leto... K 18—
za inozemstvo... „ 15—

SLOVENEČ

Inserati:
Enostolna petstvarica (58 mm široka in 3 mm visoka ali nj prostor)
za enkrat... po 50 v
za dva- in večkrat... 45 „
pri večjih naročilih primeren popust po dogovoru.
Ob sobotah dvojni tarif.
Poslano:
Enostolna petstvarica K 1—
Izhaja vsak dan izvenredno delje in pralnike, ob 3. uri pop.
Redna letna priloga vzni red.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 50.

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ograde 26.511, bozn.-hero. št. 7563. — Upraviškega telefona št. 50.

Zbor zaupnikov „Vse-slovenske Ljudske Stranke“.

Na podlagi sklepa eksekutive V. L. S. sklicujem na 16. t. m.

ZBOR ZAUPNIKOV V. L. S. IZ VSEH SLOVENSKIH OZEMELJ,

da sklepajo o važnih političnih zadevah.

Na dnevnem redu bo:

1. Poročilo o političnem položaju.

2. Določitev zastopnikov za pokrajinski zbor in državno veče.

3. Slučajnosti.

Da bodo vkljub težkim prometnim razmeram zastopane po svojih zaupnikih vse organizacije V. L. S., se bo vršilo več vborovanj, in sicer:

V LJUBLJANI — Hotel Union (tudi za zaupnike iz zasedenega ozemlja) ob 10. uri dopoldne.

V CELJU,

V PLIBERKU.

Organizacije, pošljite svoje zastopnike polnoštevilno!

Dr. Korošec.

Zdramimo se!

Na srcu nam je, da izpregovorimo odločno in resno besedo o nas samih. Časi so resni in skrb nas je, kaj bo z nami Slovenci, če se bo ta bolezen razpasla še bolj med našim ljudstvom, bolezen, ki se zove demoralizacija, mrtvilo.

Ko smo v oni junaški dobi našega jugoslovanskega gibanja, ko se je naše ljudstvo zbiralo na tabore za Jugoslavijo, zrli v obraz našim ljudem, našemu žensstvu, naši mladini, osivelim starcem, smo bili ponosni in veseli, iz vseh oči je odsevala odločnost, boriti se za svobodo Jugoslavije in za njo žrtvovati vse. Istega duha so bili prožeti naši fantje in možje v strelskih jarkih, kjer so bili uklenjeni, da se bore za svoje sovražnike. Pet let domala je ležalo na nas kot svinčena mora — hujše, kot smrtni objem je čutil ves naš narod nesrečo onih petih let. Brez ideje in proti lastni volji so za tujo reč padali naši hrasti na bojiščih. Začutil je vsakdo v svojem srcu notranji odpor proti vsem tem razmeram in rešilno upanje naše je bila — svobodna Jugoslavija.

Prišla je. Z vsem ponosom lahko rečemo, da smo jo dobili s sodelovanjem našega ljudstva v zaledju in na bojiščih. Sedaj ji gradimo nove temelje, sedaj ji stav-

ljamo meje in zagotavljamo trden obstoj. Toda prokletstvo tisočletnega suženjstva ter gorje zadnjih petih let sta storila svoje delo — le preveč dobro. Danes se loteva našega ljudstva splošna demoralizacija, mrtvilo, dedščina koruptnih in vnebovpijočih razmer pod avstrijsko vladjo. Danes, ko bi vsakdo izmed nas moral zastaviti vse svoje duševne in telesne sile v brambo komaj dobljene svobode, danes je to mrtvilo naša nesreča. Ali se res nihče ne zaveda, kaj nam preti, če ostane to tako, kakor je sedaj?

Pomislimo nazaj na tiste avgustove dni iz leta 1914., ko so naši fantje odhajali na Rusko umirat za tujo stvar. Kje so danes tiste tisočglave slavnostno razpoložene množice, kje morje cvetja, ki se je vsipalo na naše junake, kje naše ženstvo, kje vsa naša javnost? Zares, vriva se nam misel: Je li to narod, vreden svobodnega življenja pod svobodnim solncem božjim? Ko je sinoci odhajala iz belgijske vojašnice prva koroška legija, kje je bilo tedaj naše ženstvo, kje naša javnost? Kje cvetje, kje ljubezen? Edini dr. Lovro Pogačnik je pozdravil naše mlade fante, ko so odhajali. Dva duhovnika s puškami sta bila med njimi, nekaj starejših mož, ostalo pa je bilo cvet naše mladine, naše dijaštvo, naši najmlajši, naši najidealnejši! Nas li ni sram, da prepuščamo brambo svoje ogrožene domovine le starcem in napol otrokom? Kje so naši hrasti, kje naši ponosni fantje? Udarila jih je železna roka nemškega militarizma in opravičeno se jim stedi. Toda isti vsenemški duh stoji s svojo železno roko danes že na vratih kranjske dežele, skoro v osrčju Slovenije in kdo je, ki se mu stavlja v bran? Ko bi na en dan privrelo skupaj nekaj tisočev naših fantov, pa bi na mah odrevenela tista železna roka in nevarnost vsenemske poplave bi bila za vedno uničena. Tako pa to koroško nemštvo, ta bolni izrodek od vsega sveta poteptanega in zaničevanega vsenemštva, še danes upa, da se bo maščeval naj nad nami in nad našimi otroci in starci. In prav ima!

Medtem ko pri nas starci in otroci vidijo nevarnost, ki preti domovini in svobodi, pa naše moštvo in ženstvo hiti uživati — svobodno, pije svobodno, je in trguje, pleše in nori, zapravlja. Koliko naših častnikov in podčastnikov brez dela poseda po gostilnah in kavarnah, naši fantje so vpreženi pri bedastih plesnih veseljah, gostilne so polne pijancev, ulice polne postopačev, gosposkih in negosposkih, vse rine, da si osladi življenje, da na lahak način kaj zasluži in zopet zapravi. In to je narod, ki je komaj našel svojo svobodo! Ali smo vredni drugega življenja kakor življenja pod vladjo biča?

Narod naš! Zdrami se, vrzi od sebe mrtvilo! Gre ti za življenje in smrt!

H. B.

Od Soče do Vardarja!?

Bilo je tisto leto pred vojsko. Vesela velika noč in lepa, topla, cvetoča goriška pomlad ste si segli v roko. Z obvladajočega pozorišča v Brdih, kjer sem se mudil po službenih opravkih sem opazoval ta divni prizor. Kakor na otoku sem stal. Okrog in okrog me je obdajalo morje belega črešnjevega in rdečkastega breskvinega cvetja. Vsa Brda so bila kakor deviška, zdrava, rdečelična nevesta v beli poročni obleki. Ne dolgo prej sem se vozil po romantičnih krajih svetovnega slovesa, ob gothardski in lötschbergski železnici, ob ženevskem in gardskem jezeru. Toda reči moram, da nobena njih divnih panoram ni vzbudila v meni toliko prijetnega občutja, kakor pogled na goriška Brda, ko sta se v njih bujnih vinogradih objela radostna velika noč in cvetoča pomlad. Ne tajim, da tudi zato, ker sem se ravno vrnil iz tujine in prvič zopet zagledal eden najlepših kosov naše zemlje. Gotovo pa ne samo zato. Saj mi je ta prizor takoj živo stopil pred oči, ko je pohlepni Lah prvič stegnil svojo roko po tem biseru. Kri mi je zavalovila ogorčenja ne samo nad roparji, ampak tudi nad onimi, ki ga niso prav nič zavarovali in ga zato tudi braniti niso mogli. Enako zadnje čase, ko se je izdala parola: Od Soče do Vardarja!

Od Soče do Vardarja! Brda, ta goriški raj, torej ne bodo naša, ker so onkraj Soče? Tem se že naprej odpovedujemo, jih takorekoč ponujamo roparju, ki jih ima v posesti? Takrat, ko še niso bila tako naša kakor so sedaj, smo krvaveli za nje, sedaj, ko so res naša, popolnoma naša, se jim pa »velikodušno« odpovedujemo? Mačeha — bivša Avstrija — jih, dokler je gibala, ni pustila roparskemu tujcu; mati — Jugoslavija — njih dobro ljudstvo prostovoljno prodaja sužnosti? Ono jo kliče in ljubi kot mater in se z vsemi močmi brani iz njenege v tujčev naročje, ona jih pa brezsrčno prepušča žalostni usodi pogina, kakor nezakonska mati sad svojega greha? Potem se pa še slovesno roti, da niti pedi svoje zemlje ne odstopi?

Take misli so mi rojile po glavi, ko je bila izdana parola: Od Soče do Vardarja. Pomiril sem se z mislijo, da to ni klic naše ujedinjene domovine kot take, ampak le tistih njenih sinov, ki ne vedo, da prebiva onkraj Soče nad 30.000 naših goriških bratov, bivših avstrijskih Slovencev, zavednih Slovencev, ki so za svojo narodnost več pretrpeli kot oni v osrčju, zato so tembolj željni in vredni svobodnega solnca.

Morda sem se zmotil, da je duševni oče te parole prav mislil in jo njeni glasniki prav tolmačijo. Od Posočja (tako pravi Rutar, bi se lahko imenovala cela Goriška) do Vardarja! Potem bi se naj bil pa dotični tudi tako izrazil in bi jih ne bil toliko v srce zadel.

Sicer se je ta na videz blesteči, v resnici pa preozki izraz naše volje, zadnji čas že nadomestil z drugim, primernim našim zahtevam: Od Tilmenta do Vardarja, a s tem še ni vse storjeno. Saj vemo kaj je s takimi letečimi in blestečimi rečenicami. Dasi že stokrat kot zmotne zavrnjene, se še vedno ponavljajo in na nerazodnje vplivajo. Jih je treba v njih zmotnosti temeljito razkrinkati.

Od Soče do Vardarja? Ne, vsak naš človek naj ve, da ne, pa tudi to naj ve, zakaj da ne! To pa najbolj glasno povedo številke ali kakor pravimo statistika goriških prekosoških Slovencev. Le kar številke pustimo do besede! Povzel sem jih iz Gaberčekovega »Kazipota po Goriškem in Gradiščanskem«, L. XI. (1905). Iz njega in po Orožnovem zemljevidu Primorskega se da razbrati, da se nahajajo onkraj, to je na desnem bregu Soče, samo na goriških tleh, v strnjem ozemlju sledeče slovenske davčne občine:

Podgora 2011 prebivalcev; Podsubotin 294; St. Maver 328; Pevma 1269; Steverjan 281; Dol. Cerovo 378; Gor. Cerovo 608; Kojško 1043; Kozana 818; Krasno 161; Smartno 904; Vedrijan 339; Vrhovlje 266; Vipolže 510; Višnjevek 524; Medana 1020; Kozbana-Mirnik 1280; Biljana 1281; Anhovo 782; Plave 560; Ukanje 365; Ajba 1368; Ročinj 705; Doblar 163; Volče 738; Čigjnj 280; Kozaršče 201; Rute 199; Selo 240; Livek 596; Idriško 597; Svino 146; Sužid 273; Staroselo 289; Robič 105; Kred 559; Borjana 532; Sedlo 816; Breginj-Robidišče 1272; Trnovo 303; Srpencia 486; Zaga 601; Bovec 1782; Koritnica-Kal 276; Soča 734; Log 389; Strmec 256; skupaj 32.140 prebivalcev.

Odštejmo par Italijanov in morda kakoga drugonarodnega, ki je pomešan vmes, pa nam ostane 32.000 naših bratov onkraj Soče, ki so od kranjsko-koroške meje do furlanske nižine kompaktno, na strnjem ozemlju naseljeni, da ne govorim o onih, ki kot manjšine prebivajo od vznožja Brd do morja. To lepo število, ki bi bilo pa po najnovejšem ljudskem štetju izpred vojske gotovo precej večje, glasno in jasno priča, da je parola: Od Soče do Vardarja, v strogem pomenu vzeta, v ustih našega človeka, zavedno ali nezavedno — narodno izdajstvo.

—:—

LISTEK.

Umor v Sarajevu.

(Dostavki k dr. J. A. Žibertovim odkritjem v knjigi »Der Mord von Sarajewo und Tiszas Schuld an dem Weltkrieg«.)

Napisal I. Dolenc.

Te dni je dospela v Ljubljano v drugi in tretji izdaji knjizica z naslovom: »Der Mord von Sarajewo und Tiszas Schuld an dem Weltkrieg«. — Die serbischen Warnungen und eine »schwierige« gerichtliche Untersuchung. (Die Wiener Schmähbriege im Jahre 1914.) — Zwei Beiträge über die Notwendigkeit einer ehrlichen Demokratie und Völkerverständigung. Von Dr. J. A. Žibert, Bibliothekar an der Universität Wien. Wien 1918. Selbstverlag des Verfassers. (Na prodaj v Katoliški bukvarni.) Knjizica je bila v svoji prvi izdaji namenjena politikom, da bi ti imeli ob mirovnih pogajanjih nekaj v rokah, kar osvetljuje avstrijske notranje razmere ob izbruhu vojne in nudi gradivo, da se razkrinkajo stare laži, da je povzročila umor v Sarajevu Srbija, ker je stvar baš narobe res: umor je bil pripravljan v gotovih krogih na Dunaju in v Budimpešti. O zadevi je dr. Žibert informiral pokojnega dr. Kre-

ka, vodstvo Jugoslovanskega kluba in nekatere osebne znance. Knjizica je bila torej spisana za ljudi, ki so razmere že poznali iz osebnega poročila, in je hotela nuditi le avtentično besedilo, oziroma podrobne podatke k raznim dotičnikom že znanim dejstvom. Druga in tretja izdaja sta nekoliko razširjeni in namenjeni širšemu krogu bralcev. Vendar pa mislim, da ne bo odveč, ako podam vsebino knjizice s komentarjem in opišem glavna v knjizici obdelovana dejstva tako, kakor jih gledam na podlagi spisa in ustenih informacij pisateljevih.

Zadeva je važna. Kaže nam razmere v monarhiji v čisto drugačni luči, kakor smo jih bili navajeni gledati skozi očala uradniških poročil. Da se ni vojska končala z razpadom Avstrije in padcem habsburške dinastije, bi te stvari ne mogle priti vsaj pri nas nikdar v širšo javnost. Plast blata, ki ga je nametalo na Srbe avstrijsko in ogrsko časopisje, bi se ne odstranila leta in leta. S tem bi pa tudi obstajalo nadalje sovraštvo med srbskim, nemškim in madžarskim narodom v še hujši meri, kakor bo morebiti tudi kljub temu dolgo časa še. In vendar tega sovraštva niso krivi narodi, ampak avstroogrška vlada, ki je v interesu svojih mogotcev vodila umazano politiko proti Srbiji brez ozira na sredstva. To je popolnoma gotovo, da bo predsodek glede zveze Srbije s sara-

jevskim umorom padel prej ali slej povsod. S tem bo dana podlaga za sporazum med narodi, ki bodo videli, s kakšnimi lažmi so bili tirani v to vojno. V tem smislu umevam opombo pisateljevo v naslovu, da je knjizica »prispevek k sporazumu med narodi.«

Eno dobro je prinesla ta vojska: kakor še nikdar doslej, bo mogoče sedaj iskati krivce brez ozira na njih stan in vlogo, ki so jo igrali v državah. Stotisoči so ob časih nečutenih grozodejstev na Balkanu in zatiranja slovenskega prebivalstva pri vojaki in v civilu imeli željo: Vsaj toliko časa naj bomo svobodni, da bo mogoče, posvetiti z lučjo zgodovine v to temo, ko so padali na nas udarci, da nismo dostikrat niti videli, odkod. Vsa resnica ne bo seveda nikdar prišla na dan; če bi ne bilo drugega vzroka za to, je že ta neizpodbiten, da so umrle priče in zgoreli akti. Eno pa nas bo zgodovina učiteljica vendar naučila: da je potrebna »poštena demokracija«, da rabim izraz iz naslova, da ne sme biti nekontrolirane oblasti, ki bi razpolagala na podoben način z življenjem tisočev.

Še en namen bo dosegla knjizica med Slovenci. Gledali smo avstrijsko vladjo le od daleč, spojeni smo bili z Dunajem skozi stoletja in zato se ne čudimo, da so mnogi pod vtisom zgodovine in tendencioznih informacij — Dunaju in o drugih državah

pričakovali rešitve le od avstro-ogrške monarhije. Če je človek delal za izboljšanje svojega položaja skozi desetletja v gotovi smeri, se nekako vzvi v gotove razmere in jih prenaša kot neizpremenljivo breme. Vsi ti se bodo prepričali, da je bilo v odstopu Avstrije in Ogrske tako gnilo, da odtod ni bilo pričakovati pomoči, da je bila monarhija popolnoma zrela za razpad.

Mal prispevek v tej smeri nudi dr. Žibertova knjizica. Dunajski policiji je pa ž njo dana dolžnost, da odkrije še nadaljnja dejstva. A preidimo k stvari!

Dne 1. maja 1914 je bila oddana na Dunaju na pošto na naslov monsignora Jančarja, župnika nemškega viteškega reda, okrožnica take vsebine, da pravi pisatelj o njej: »Vsebine pamfleta ni mogoče ponatisniti.« Pisatelj — duhovnik in zgodovinar — ostudnih izrazov ne mara ponoviti; v teku spisa se seveda večkrat primoran, omeniti posamezne izraze v celoti ali vsaj z začetnico (n. pr. na str. 35, 37 in drugod). Fotografijo dotične okrožnice sem imel 19. oktobra 1918 v rokah in sem si jo prepisal. Razprava je brez celotnega besedila tako težko umljiva, da se mi zdi potrebno, da besedilo objavim. Upam, da se ne bo nikdo škandaliziral nad tem. Dobro ime umorjenih oseb, do katerega imata

Zborovanje jugoslovanskega katoliškega dijaštva v Ljubljani.

Po dolgih, trpljenja in skrbi polnih letih vojske se je naša dijaška mladina zbrala zopet pod okriljem Sloven. dijaške zveze. Naši visokošolci, bogoslovci in abiturienti so zborovali 5. in 6. januarja v knjižničnih prostorih Katoliške tiskarne. Kdor se je udeležil zborovanja in videl čvrste, navdušene vrste naših akademikov, si je moral priznati, da se katoliško-narodno jugoslovansko dijaštvo v polni meri zaveda težkih nalog, ki ga čakajo v bližnji bodočnosti in da hoče z vso resnostjo delovati v dosego svojega kulturnega programa. Iz vseh dežel naše Jugoslavije so prihiteli mladi fantje, da se med seboj spoznajo, navdušijo za nadaljnje delo in strnejo svoje organizirane vrste. V naslednjem podajamo kratko poročilo dijaških zborovanj.

V nedeljo dopoldne se je vršil občni zbor S. D. Z. Poleg obilne udeležbe s strani dijaštva je bilo navzočih tudi več starešin naših akademskih društev.

Predsednik se je spominjal uvodoma očeta in ljubitelja našega dijaštva, nepozabnega dr. Kreka in vrste Zvezinih članov, ki so na raznih bojiščih žrtvovali svoje mlado življenje, med njimi najboljši talenti, kakor tov. Zgur, Koruza in Tavčar, ki so toliko obetali svojemu narodu. Časten jim spomin!

Iz poročil posameznih odbornikov posnemamo, da je zveza nameravala prirediti meseca avgusta 1914 v Celovcu svoje vsakoletno zborovanje in ga združiti z abiturientskim sestankom. Vojska je napravila križ čez te načrte in povzročila, da se je šele po petih letih moglo zbrati naše dijaštvo na svoj shod. Zanimiva poročila zvezinih podružnic in pododborov so pričala, da je v našem dijaštvu dovolj smisla za prosvetno delo med našim ljudstvom in da hočejo akademiki tam nadaljevati, kjer jih je vojska v delu prekinila.

Novi odbor se je sestavil sledeči: Fr. Žužek, jur., predsednik; Ciril Jeglič, agr., podpredsednik; Tine Jemec, med., I. tajnik, Jakob Solar, bog., II. tajnik; Tine Fister, med., blagajnik; France Lengar, for., I. knjižničar; Lojze Majce, tehn., II. knjižničar; Franc Schifferer, kult. teh. in Anton Božnar, bog., odborniška namestnika.

Revizorjem sta bila izvoljena: Leopold Hribar, med. vet. in Peter Jereb, jur.; v društveni sod pa Edi Fugina, kult. tehn., Zvonko Dokler, jur., David Zupan, phil.; namestnikom pa Fran Uršič, phil., Fran Podrekar, jur. in Franc Ambrožič, bog.

Zborovanju je došlo več brzojavnih pozdravov, med njimi tudi pozdrav naših akademikov-vojakov s Koroškega in pozdrav bosanskih bogoslovcev.

Pri posameznih točkah se je vnela živahna debata, v katero so posegali zlasti navzoči starešine. Monsignor dr. Gnidovec je priporočal dijaštvu študij filozofije in gojitev abstinence, starešina dr. Puntar je govoril o nalogah našega dijaštva v novi domovini; dr. Jurič o pravoslavju in organizaciji bosanskih katolikov.

Proti koncu občnega zbora je bil z nepopisnim navdušenjem sprejet predlog, da se izvolita prvoboritelja za jugoslovansko svobodo, knezoškofa dr. Jeglič in dr. Mahnič prvim društvenim častnim članom.

Popoldne v nedeljo se je vršilo zborovanje organizacijskih odsekov S. D. Z. v al. društvih »Danica« in »Zarja«. Starešina »Zarje«, Zvolkel, je referiral o Akademskem domu v Zagrebu, predsednik S. D. Z. pa o skupni stanovski organizaciji. Starešina dr. Stanonik je naglašal potrebo, da skrbimo za naraščaj v naših akademskih društvih in priporočal je dijaštvu študij na inozemskih visokih šolah. Starešina Narte Velikonja je predlagal, da naj naši akademiki izvedejo najprej sami svojo stanovsko organizacijo in se šele potem spuščajo z nasprotnim dijaštvom v pogajanja za morebiten skupen nastop. Predlog je bil z odobravanjem sprejet. Debata se je nadalje razvijala o »Zori«, »Luči«, Koledarčku, Potovalni listini, statistiki našega dijaštva itd. Živahno so se udeleževali razmotrivanj zlasti »Domagojci« Lasič, Kratina i. dr.

Zvečer so se zbrali naši akademiki po celodnevem zborovanju v Rožcah, kjer se je pod spretnim vodstvom ravnatelja Doklerja, starešine »Danice«, razvila nepriključna zabava.

V ponedeljek, 6. januarja dopoldne se je vršilo ustanovno zborovanje »Jugoslovanske dijaške Zveze«, zveze jugoslovanskega katoliškega visokošolskega dijaštva. Zborovanje je pozdravil g. starešina »Danice« dr. Slavič in želel novoustanovljenemu društvu pri njegovem kulturnem delu obilo uspeha. Na zborovanje je prihitel tudi poslanec Gostinčar, prinesel dijaštvu pozdrave naših političnih delavcev ter je častil katoliškemu dijaštvu, ki se je prvič zbralo v domovini, katero mu je slikal naš pokojni dr. Krek.

Nato je bil izvoljen sledeči odbor: Fr. Žužek, predsednik, Josip Flegler in Janko Solar, podpredsednika, Edo Ljubič in Tine Jemec, tajnika, Milan Petrovič, odbornik, Dokler Zvonko, blagajnik, Vranešič Jure, I. knjižničar, David Zupan, II. knjižničar, Ivo Miličič in Ciril Jeglič, odborniška namestnika. Revizorjem so bili izvoljeni: Janez Lavrič, Avelin Cepulic in Makso Halouš.

Novoizvoljeni predsednik je razvijal misli o nalogah novoustanovljenega društva, nakar se je razvil živahen razgovor o skupnem nastopu naših akad. društev v Zagrebu.

Zbrano dijaštvo je tudi sklenilo, odpotovati na kraljevo vladu v Belgrad protest proti zasedbi slovenskega ozemlja po Italijanih. Tozadavna resolucija slove:

Kraljevi vladu SHS v Belgradu!

Jugoslovanski katoliški visokošolci, zbrani na ustanovnem občnem zboru J. D. Z. (Jugoslovanskog džaškog Saveza) v Ljubljani dne 6. januarja 1919, so sklenili sledečo resolucijo:

Mirovni pogojev, pri katerih se ne bi upoštevala Wilsonova načela o osvoboditvi narodov, mirovni pogojev, po katerih bi bil naš troedini jugoslovanski narod okrnjen za svoje najlepše ozemlje ter bi bili naši najboljši in najbolj zavedni deli našega naroda izročeni hujskemu tučevstvu, kakor smo ga trpeli dosedaj in vsled pogaženja Wilsonovih načel glede pravic narodov še sramotnejše ponižani, takih pogojev Jugoslovanski katoliški akademiki, združeni v Jug. dijaški zvezi nikdar ne priznajo in se obračajo do visoke kraljeve vlade s pozivom, naj podvzame vse možne

korake, da reši na mirovni konferenci vse ozemlje, ki gre po načelih o svobodi in samoodločbi narodov našemu ljudstvu. Ako se našemu narodu stori krivica, ponižanje in nasilje, ako se mu odvzame po njem naseljeno ozemlje ob morju ter se ne uredi meje na severu, se Jugoslovanski katoliški akademiki sveto zaprisegajo, da ne bodo mirovali, dokler se krivica ne poravnava. Eden glavnih ciljev naših vrst bo delo za osvoboditve našega ljudstva, eden glavnih ciljev vsakemu posamezniku med nami bo boj do zadnjega diha za zatiranje, usuznjene in ponižane brate.

Slomškova zveza.

Občni zbor Slomškove Zveze, ki se je vršil dne 30. decembra 1918 dopoldne in popoldne, je pokazal, da se učitelstvo v polni meri zaveda nove dobe, ki je napočila našemu šolstvu. Duh svetovnega demokratizma, globokoga umevanja etičnih vrednot krščanske vzgoje, strogega, konsekventnega udejstvovanja naših načel vsepovsod in ne glede na namene drugih, vpoštevanje vedno le vzgojo mladine, je vodil vse zborovanje. Dalekosežno razumevanje je pokazalo učitelstvo za zgradbo jugoslovanske krščanske šole in stavilo mnogo tehtnih predlogov.

Predsednik Štrukelj otvoril zborovanje in prečita pismeni pozdrav gosp. knezoškofa dr. A. B. Jegliča. Izvoli se deputacija treh članov, ki naj se mu osebno zahvalijo za njegovo živo zanimanje in umevanje važnosti učiteljskega stanu v vrstah naših kulturnih delavcev. Sledilo je temeljito naštetje in tudi pri nas v sedanjih razmerah prevažno predavanje nadoč. tov. Silvestra o ruskem boljševizmu. Predavatelj, ki je bil sam dolgo časa v ruskem ujetništvu, nam je podal lepo sliko o velikanskem ruskem preobratu in globok vpregled v rusko narodno dušo. Nato se je razpravljalo o spremembi pravil in sklenilo po dolgotrajni debati naj se sestavi osek, ki naj sestavi do prihodnjega občnega zbora popolnoma nova pravila na najširši demokratični podlagi. Sprejelo se je načelo, da naj bo Slomškova Zveza res samo Zveza učiteljskih društev, v kateri naj se preosnujejo sedanje podružnice, ker le tako bo mogoče pritegniti vse člane k sodelovanju pri vseh važnejših sklepih. Popravila so se nato stara pravila, v kolikor je bilo to najnujnejše potreba.

Občni zbor se je nadaljeval popoldne ob 3. uri. Tajnik Pečjak poda svoje poročilo. (Se priloži v »Slov. Učitelju«) Pa kraljica a obliko sezajoci debati je povabil predsednik Zveze Ciril učitelstvo, naj sodeluje pri orlovski fantovski organizaciji in izobraževalnih društvih ter je orisal delo učitelja v naših kulturnih društvih in njega velikanski pomen. Glede znane enketi pri N. V. je poročal, da je bila Zveza Orlov iz organizatoričnega stališča za ljudskošolski naraščaj, iz vzgojnega stališča pa se popolnoma ukloni mnenju učiteljskega in razpravljala misel, da naj vse učitelstvo govori vladu, da zabrani ljudskošolski vstop v telovadna društva Orlov in Sokol. Po dolgotrajni debati se je učitelstvo soglasno izjavilo, da bo z veseljem sodelovalo pri orlovski fantovski organizaciji in izobraževalnih društvih, glede ljudskošolskega naraščaja pa odločno protestira, da ni N. V. povabila na enketo tudi zastopnikov ljudskošolskega učiteljskega, ki bi gotovo podali najmerodajnejše predloge in pozivlja N. V. naj takoj prepove vstop ljudskošolske mladine v omenjena društva. Otrok, ki je v političnih društvih, ni za duševno delo.

Občni zbor se je tudi soglasno pridružil izjavi Zaveze jugoslovanskega učiteljskega protimenovanju predsedstva v višjem šolskem svetu, ker se je to izvršilo brez vednosti srednje- in ljudskošolske učiteljske organizacije in je bilo pri tem ljudskošolsko učitelstvo popolnoma prezrto, nadalje, da je v višjem šolskem svetu 10 profesorjev in samo dva ljudskošolska učitelja, dasi je v Sloveniji okroglo 3000 ljudskošolskih učiteljev, profesorjev pa največ 300.

Vladu v Belgrad se odpošlje protest proti zvitim nakanam imperialistične Italije.

Osnuje se Osrednji odbor vsega učiteljskega ali učiteljskega sveta, v katerega odpošlje

Slomškova Zveza pet članov, a bo reševal vsa naša stanovska vprašanja in bo zato edine kompetenten.

Stavilo se je več samostojnih predlogov, kakor reforma učiteljske jugoslovanske centrala učil itd., ki so se odkazali v pretres šolskemu odseku.

S pogumom na delo, tudi našemu šolstvu in učiteljsktvu zasije v Jugoslaviji srečnejše novo leto.

Pojasnilo.

Ker se širijo ustno in potom časopisja o meni, kot nekdanjem poveljniku prostovoljnih strelcev neredsne vesti, sem dolžan svoji časti, da sedaj, ko sem z drugimi tovariši vložil ostavko kot predsednik Narodne vlade SHS v Ljubljani in ne namerjam več prevzeti tega mesta, ugotovim naslednje:

1. Brez svoje vednosti in brez svojega prizadevanja sem bil konec februarja 1915 kot vojak komandiran iz Petrovaradina v Ljubljano, da na Kranjskem nabiram prostovoljne strelce. To nabiranje se je brez vsakega mojega sodelovanja začelo že mesec dni pred mojim prihodom, in podpirati ga je moral ne le ves vojaški aparat, matveč tudi vse druge korporacije, nasproti katerim se je država mogla poslužiti represivnih sredstev.

2. Ob mojem prihodu v Ljubljano je bil poveljnik strelcev podpolkovnik Trauvetter, kateremu sem bil jaz podrejen. Tovariši, ki so služili z menoj, vedo, da sem se po svojih močeh trudil ublažiti ukrepe podpolkovnika, ki kot Nemec ni imel smisla za naše ljudi. To je dovedlo do sporov med poveljnikom in menoj, ki so se tako zaostriili, da sva prekinila vsako osebno obveščanje in sem prošil za premešitev.

3. Očitano mi nabiranje strelcev obstajalo je v tem, da sem v pisarni sprejemal prigrisatve ali strelce same, ki so se prostovoljno oglašili in prinesli seboj podpisano dovoljenje staršev. Vsega skupaj sem bil menda trikrat zunaj na deželi, da sem že prijavljene strelce zaprisegel.

4. V zvezi s tem moram omeniti, da je bilo celo v prisegi strelcem posebej rečeno, da se bodo borili le to stran meje bivše monarhije, torej kot straža proti Italiji, nikakor ne ono stran italijanske meje ali celo v Rusiji in Srbiji. Z gotovostjo lahko trdim, da so ti strelci leta 1915. pripomogli, da Italijani niso vdrl v deželo in jo preplavili.

5. Junija meseca je odšel podpolkovnik Trauvetter in vrhovno poveljstvo je imenovalo mene za poveljnika, ne da bi se jaz za to potegoval ali za to popreje vedel, potem ko sem jaz celo bil prošil za premešitev. Povdariti moram, da sem poveljeval le kadru in etapnemu bataljonu in da nisem s četami na bojišču razpolagal jaz, marveč poveljnik tržaškega odseka podadmiral Kudelka. Kot poveljnik sem deloval ravno v nasprotnem smislu, kot se mi podtika. Do zadnjega dne sem skrbel, da moji strelci ne pridejo v strelski jarek, ampak da ostanejo v službi obrambe jadranskega obrežja in v etapi. To se mi je tudi popolnoma posrečilo, razen v enem slučaju, ko se je pol stotnije pod Kudelkovim, ne mojim, poveljstvom stoječih strelcev javilo brez moje vednosti v bojno črto pri Jamljah, na kar sem takoj protestiral pri armadnem poveljstvu v Postojni, sklicujoč se na določila o uporabi strelcev.

pravico, tudi ne bo trpelo. Obratno; sočutje z blagima pokojnikoma — tako ju smemo imenovati brez hinavščine in brez stranskih namenov — katerih smrt je pretresla vso Evropo, bo tem večje, če vidimo, kaj sta trpela na Dunaju z vednostjo dunajske policije.

Dotično pismo se glasi takole:

Prot. Nr. 4399.

Euer Hochwürden!

Es ist niederträchtig, dass diese Person Sophie Hohenberg, welche trotz ihrem skandalösen Ruf (heim Volk nicht anders »böhmische Hurenbestie« benannt) noch zu Veranstaltungen, kirchlichen Festen, Patenstellen u. s. w. zugelassen wird. Nicht genug der bekannten Skandale »Nagl« und dergleichen mehr.

Dieser böhmische Trampel, die den Frieden im ganzen Lande aufs empfindlichste gestört, muss noch unter Mördershand krepieren.

Nieder mit dem Estehund und der böhmischen Drecksau!

N. B.

An sämtliche Vereine, Pfarreien etz. versendet.

Okrožnica je pisana s strojem, stavek »die den Frieden im ganzen Lande aufs empfindlichste gestört« je dostavljen med vrsticami lastnoročno s črnilom. Vse pismo je pisano v latinici, samo p v besedi »empfindlichste« je gotski. Take okrožnice so se oddale na pošto v celih zavojih, deloma celo v IV. okraju na Dunaju, kjer leži grad Belvedere, bivališče Franca Ferdinanda in sedež njegovega najvišjega dvornega urada (Obersthofmeisteramt). Prejeli so jih nadvojvode, razna društva, župni uradi, časopisi, vojaška pisarna Franco Ferdinanda, ki je tudi sam sporočil zadevo telefonično — preko svojega najvišjega dvornega urada — policiji (str. 38), in mnoge posamezne osebe. Enako okrožnico, samo brez dostavka s črnilom, je videl dr. Žibert pri p. Fischerju S. J., izpovedniku Franca Ferdinanda, v februarju 1915.

Prvo vprašanje, ki se porodi v človeku ob čitanju teh podlosti, je: Kdo je to pisal? Najprej povejmo, da dunajska policija tega »ne ve«; pred umorom prestolonaslednika ni mogla dognati ničesar, ko ji je hotel dr. Žibert pomagati in ji je dal na razpolago sredstva, da bi bila ne samo mogla, ampak tudi morala poiskati krivca, je preiskava — zaspala in se celo obrnila proti »obreklijcu« dr. Žibertu.

Dr. Žibertu, čigar »vsakdanja pot je bila skozi 9 let v dvorno kapelo v Belvederu« (prvi stavek v predgovoru) in ki je poznal osebo zelo dobro ne samo nadvojvodo in soproga, ampak tudi dvorno uradništvo v njuni okolici, je bilo namreč na prvi pogled jasno, da je to storil takratni provizorični vodja pisarne v nadvojvodnem najvišjem dvornem uradu (erzherzogliches Obersthofmeisteramt) K. (Pisatelj označuje v spisu tega moža, ki je med vojsko služboval kot častnik nekaj časa tudi v Ljubljani, z začetnico njegovega rodbinskega imena.) Razlogov za to mnenje je imel vse polno; navaja jih obširno na strani 30—45. O njih lahko rečemo mirno, da dokazujejo identiteto pisca pamfletovega s K—om popolnoma. Lastnoročno pisavo v pamfletu sta spoznala dva zaprisežena grafologa za K—ovo; eden izmed njiju je vseučiliški profesor dr. Turba. Pisatelj sam se je pečal baš vsled te zadeve z grafologijo (primerjanjem pisav). Tudi se je K.

sam izdal opetovano v pogovoru z dr. Žibertom. Da omenim neko malenkost, ker sem o stvari moral pisati že poprej: oni nemški p označuje pisca za osebo, ki se poslužuje pri pisavi navadno gotice. Izmed črk v nemškem jeziku je namreč glede pogostosti črka p na predzadnjem mestu. Zato jo dotični, ki piše navadno z gotico, včasih komaj dobro pozna. Tudi to se ujema z osebo K—ovo.

To zadevo je naznanil v marcu l. 1915. dr. Žibert dunajski policiji. Ni se mu šlo morebiti za osebo K—ovo (»mir handelte es sich nicht um eine Einzelperson«, str. 45), ampak je storil to iz političnih razlogov. Takrat se je namreč po Dunaju splošno govorilo, da bo prošila Srbija separatnega miru. Dr. Žibert, o katerem je bila dunajska policija informirana, da je »jugoslovanski fanatik, ki se je izrazil že l. 1914., da vojna ni bila potrebna; pojasnila o umoru bi se bila lahko dobila potom diplomatičnih pogajanj« (str. 28), je hotel v interesu Srbije dokazati, da je ne zadene krivda na umoru v Sarajevu, in tako odvzeti monarhiji pretvezo za hinavsko »maščevanje«. Če bi se zadeva glede K—a temeljito pojasnila, bi se s tem pojasnilo tudi vprašanje, ali je Srbija pred potovanjem oficijelno svarila ali ne. Zato je obvestil o srbskih svarilih, o opustitvi varnostnih odredb v Sarajevu, o vsebini pamfleta in o poteku tega procesa tudi barona Wetschla, prvega sekcijkega svetnika v najvišjem dvornem uradu, šefa vojaške pisarne Bolfrasa in najvišjega dvornega pokojni cesar Franc Jožef je bil o zadevi obveščen po nadvojvodinji Mariji Tereziji, mačehi Franca Ferdinanda. Dr. Žibert je bil prepričan, da je srbska vlada svarila,

da se pa svarila nadvojvodi niso dostavila, ampak se inhibirala (zatrla) v nadvojvodnem najvišjem dvornem uradu, (Gl. odstavek na str. 31: »Warum ich behaupte, daß Pasić, respektive sonst offiziell jemand aus Serbien gewarnt habe.«) Nekaterim osebam izmed dvornega osebja Franca Ferdinanda je bilo mnogo na tem ležeče, da potuje nadvojvoda v smrtno nevarnost in da on in soproga »heilig nicht mehr zurückkehren« (str. 33), ker so bili prepričani, da po smrti Franca Jožefa izgube svoja mesta (gl. n. pr. str. 31: »Am Ende fahren sie dann nicht« [namreč če jih kdo obvesti o svarilih] in str. 36: »Wir fliegen alle hinaus«). A to le mimogrede, da se pojasni, zakaj je hotel dr. Žibert razkrinkati K—a in je delal »težkoče policiji in najvišjemu dvornemu uradu«, kakor se je izrazila policija (str. 27).

Težave so prišle namreč s preiskavo ne samo za K—a, ne samo za osebo, ki so bile z njim v zvezi, ampak najhujše težave je povzročil dr. Žibert — policiji, ki je očitno dobila od najvišjega dvornega urada nalog, da preiskavo potlači in doseže, da stvar »zaspi«. Policija je imela torej nalog, krivca braniti, in jo je vršila kljub hudomušnim namigavanjem dr. Žibertovega odvetnika tako dosledno, da je zaprla za več tednov celo nedolžnega človeka L—a, češ, da leti nanj sum, samo da se je izognila preiskavi tam, kjer bi se bilo kaj dognalo. A tudi ta L. je bil uslužbenec najvišjega dvornega urada, tako da sta bila dr. Žibert in policija, ki se sicer nikakor nista mogla razumeti, vendar edina glede kraja, odkoder izvirajo pamfleti.

(Dalje.)

Vsled tega je oddelek zopet odšel v svoje prejšnje postojanke proti Trstu.

6. Smer mojega mišljenja in delovanja označuje slednjič dejstvo, da se je začela takoj po mojem odhodu od poveljstva v Gradcu ali na Dunaju proti meni preiskava zaradi nepatriotizma in srbofilstva.

Stvar sem predložil častnemu sodu naših častnikov in tudi vodstvu svoje stranke ter mirno pričakujem razsodbe.

V Ljubljani, dne 7. januarja 1919.

Josip Pogačnik.

Koroška fronta.

Nov nemški napad pri Področici odbit. Ljubljana, 7. januarja. Ljubljanski korespondenčni urad poroča z dne 7. jan. ob 11. uri dopoldne iz uradnega vira: Položaj na koroški fronti je neizpremenjen.

Ljubljanski korespondenčni urad poroča z dne 7. januarja ob pol sedmi uri zvečer iz uradnega vira: Danes so Nemci zopet napadli naše postojanke pri Področici. Bili so odbiti. Boj je trajal od osmih do enajstih dopoldne in potem ponehal. Predor je v naših rokah. — Situacija pri Velikovcu in na Spodnjem Štajerskem je neizpremenjena.

Ljubljanski korespondenčni urad poroča dne 7. januarja ob pol 9. uri zvečer iz uradnega vira: V Področici so Nemci ob 8. uri zjutraj začeli streljati z artiljerijo na naše pozicije. Ob pol 11. uri dopoldne so napadli naše postojanke od vseh strani. Po enournem boju so bili odbiti. Izgube sovražnika so bile velike, pri nas smo imeli enega težko ranjenega. Ob pol 12. uri dopoldne so pričeli Nemci obstreljevati s težko artiljerijo vhod v železniški predor. Ob 1. uri popoldne so Nemci napadli zopet naše pozicije na levem krilu. Po polurnem boju so bili zopet odbiti z velikimi izgubami. Streljanje je na obeh straneh trajalo do 2. ure popoldne. Od 2. ure naprej je mirno. Našo posadko, ki je že več kot tri dni v boju, vodi stotnik Martinčič.

Koroški Nemci zadovoljni z obrambo.

Celovec, 7. januarja. (Lj. kor. ur.) Glasom dun. kor. urada se uradno poroča: V zaupni seji je provizorna deželna skupščina vzela poročilo vrhovnega poveljnika na Koroškem podpolkovnika Lud. Hülgertha o odrejenih vojaških ukrepih na znanje ter mu izrekla zaupanje. Nadalje je vsem udeležencem izrekla priznanje in hvalo za hrabrost pri obrambi domovine.

Narodni brambovci na krov!

Iz Borovlj nas naprošajo, naj sporočimo listom v objavo nastopne vrstice:

Slovenci! Jugoslovani! Branite svojo domovino! Korotan, zibel Slovenije, je v veliki nevarnosti! Nemci prodirajo proti jugu, prekoračili so Dravo, stoje pri Področici in groze z vdorom na kranjska tla. Borovlje so v veliki nevarnosti. Tik pred vrati je premočen sovražnik, ki preti vsak trenutek z napadom. Jugoslovani imajo le majhno peščico borilcev, ki so neprestano v boju. Njihove moči so že skoro izčrpane. Naj si bo volja še tako dobra, naj si bo vztrajnost železna in mišice jeklene, proti premoči takega sovražnika, kot so Nemci, more pomagati le hitro in izdatno ojačenje naših postojank. Vstopajte v jugoslovansko legijo! To je vaša narodna dolžnost. Mar hočete z malomarnostjo in brezbriznostjo uničiti vse uspehe, ki ste si jih priborili v dolgi vojni proti temu sovražniku? Vsak je dobrodošel, častnik in prostak. V sedanjem boju za Korotan bodi vsak mož na svojem mestu! Naši junaki na severni fronti se borijo z neprimernim junaštvom, vedoč, da so na nje obrnjeni pogledi domovine. Ni razlike med častnikom in vojakom, vsak je prijel za puško in brani vsako ped komaj osvojenega rodne zemlje. Vojaki v zaledju! Mislite li, da ste že odslužili domovini s tem, da ste ji priborili svobodo? Ne, dolžnost Vaša je, da jo tudi ohranite, da je ne daste iz rok grabežljivemu sovražniku. Narodni brambovci na krov!

Jugoslavija.

Iz Idrije.

Italijanski lepaki nam obetajo zlato novo dobo, kajti naša sosedja je »bogata po svetovni trgovini, zelo razvitem poljedelstvu in po svoji veliki kulturi, tudi šol v našem jeziku nam nakloni več kot Avstrija.« To sedaj lahko beremo, kar smo že prej tolikrat slišali pripovedovati. Samo britke skušnje imamo z novimi obljubami. Njih trgovina je prinesla za praznike nekaj riža, špeha, pomaranč in makaron. Kdor je vstrajal nekaj ur, da je na vrsto prišel, je res po eno kilo kupil teh dobrot, a vsi niso prišli na vrsto. Od njih poljedelstva pa nismo še kaj vžili. Zadnji čas dajo tudi kruh, male hlebčke »panicoke« za štiri dni po enega. A ker pečejo pri Sv. Luciji, pride k nam večjih še plešnjih kruhov, vselej pa že zelo star. Bojimo se pa, da so ravno to, kar so nam sedaj dajali, svojim

vojakom odtrgali, kajti ti se pritožujejo, da imajo zadnji čas veliko manjše porcije kakor prej. Meso, riž in kruh, to je vsaki dan vedno enako. Za praznike so jih pustili veliko domov, nekatere samo za nekaj dni — in licenca, ali za vedno — in concedo — marsikateri pa se je zaklel, da več ne pride nazaj, naj ga tudi karabinjerji iščejo.

Tukajšna brigada se je že veselila, da gre takoj po novem letu domov, častniki so že nekako vabili na poslovilni večer v Didičev salon, a sedaj se zatrjuje, da ostane še tu. Predrago bi bilo seliti toliko moštva in prtljage pa za nadomestilo druge klicati na dolgo pot, naj torej ostanejo vsak oddelek na svojem mestu. — Kaj pa ko bi bil drugod vzroka iskati? Zadnji čas so nekako nervozni in tudi njih časopisje nevoljno piše, da se vrtujejo celo Francozi v italijanske zadeve, pa opominjajo Angleže, naj vendar drže, kar so v Londonu obljubili. Italiji je vendar na tem, da si svoje meje tudi v vojaškem oziru zasigura in zato je ravno črta, ki je sedaj zasedena, že davnej kot najbolj idealna in obenem praktična priznana. Ti preklicani Slovenci pa niso zadovoljni in celo Jugoslovani se vmes vtikajo, pa Srbi že kar z vojsko groze. Ali bi morali res odnehati? V tem slučaju je pa še najboljša, naj še ti vojaki ostanejo na meji, ki so že tu. Po čemu za nekaj tednov nove oddelke sem goniti. — Prav pametno. Srečo imajo, da je ves čas tako mehko in celo gorko vreme. Ko bi bilo kakor navadno ob tem času kakih 15 stopinj mraza, to bi bila reva, ker imajo samo čevlje trdne, drugo obleko pa bolj lahko.

Hrvatje proti italijanski okupaciji.

Zagreb, 6. januarja. (Lj. k. u.) Včeraj in danes so se v vseh večjih krajih na Hrvaškem vršila zborovanja in manifestacije proti italijanski okupaciji našega ozemlja in proti italijanskim nasilnostim na zasedenem ozemlju. Na vseh shodih je prebivalstvo ogorčeno protestiralo proti italijanskemu imperializmu ter poudarjalo svojo pripravljenost, braniti rodno grudo, če treba tudi z orožjem v roki.

Hrvatsko Primorje proti Lahom.

Bakar, 7. januarja. (Lj. k. u.) Občine hrvatskega Primorja so sestavile skupno protestno poslanico proti italijanskim nasilnostim in proti njihovu imperializmu. Adresa je naslovljena na predsednika Wilsona ter na ministrsko predsednika Clemenceauja in Lloyd Georga. Odposlana je bila tudi regentu Aleksandru in jugoslovanskemu ministru za zunanje stvari dr. Trumbiću. Posebna deputacija je izročila adresu tudi francoskemu, ameriškem in angleškemu admiralu na Reki. Ententni poveljniki so si dali o razmerah natančno poročati in so deputaciji obljubili svojo pomoč pri stremeljenju za uresničenje jugoslovanskih teženj.

Angleži v Splitu.

Split, 7. januarja. (Lj. k. u.) Davi je iz Reke v splitsko luko prispela velika angleška križarka Lowestoft. Na ladji je angleški vojni ataše pri srbski vladi v Belgradu Temperley, in angleški pomorski poveljnik M. W. Celly. Člani dalmatinske narodne vlade so posetili poveljnika na ladji in razpravljali z njim o obnovitvi rednega pomorskega prometa. Izročili so mu tudi protest proti italijanski okupaciji. Popoldne je poveljnik vrnil obisk in posetil tudi mestnega poveljnika.

Split dr. Trumbiću.

Iz Splita je bila ministru za zunanje zadeve dr. Trumbiću poslana brzobjavka, katero je podpisalo več sto meščanov. V brzobjavki mu častitajo na imenovanju za zunanje ministra in se mu zahvaljujejo za njegovo dosedanje delo za domovino.

Promet na progi Split—Šibenik.

Split, 7. januarja. (Lj. k. u.) Včeraj se je zopet pričel promet na železniški progi Split—Knin—Šibenik. Iz Splita vozijo vlaki do Perkovića, kjer morajo potniki na Knin in Šibenik prestopiti na italijanski vlak. Italijanske oblasti delajo potnikom s slovanskega ozemlja velike ovire.

Proti razširjanju neosnovanih, razburljivih vesti.

Zagreb, 7. januarja. (Lj. k. u.) Misija za reorganizacijo vojske je izdala proglas proti razširjanju neosnovanih, razburljivih vesti na naših severnih mejah. Proglas pozivlja prebivalstvo, naj zaupa vodstvu Narodne vlade, ki je korenito pometla stari avstrijski zistem in ki bo javnost redno in točno informirala o vseh dogodkih, četudi bi bili za nas neugodni. Oklic svari glede vohunov in prosi prebivalstvo, naj ne daje lahkomišelnih tujcem informacij o ustroju moči in razpostavitvi naše armade. Nadalje veli proglas: Naša nova demokratična vojska, posebno višji poveljniki, ne smejo in nočejo biti ločeni od civilnega prebivalstva. Javnost se zaradi tega obvešča, da, celo prosa, naj se obrača v vseh vojaških stvareh na kompetentna vojaška oblastva, ki bodo hvaležna za vse podatke in ki bodo dajala rada vsa zaželjena navodila.

Lista konfidentov v Zagrebu izgotovljena.

Zagreb, 7. januarja. (Lj. k. u.) Jugoslov. dop. urad poroča: Novinarski odsek je izvedel na verodostojnem mestu, da je lista konfidentov bivših vojaških poveljstev že izgotovljena in bo v najkrajšem času obelodanjena. Poleg te liste obstojata še dve drugi: ena obsega konfidente bivšega domobranskega poveljstva, druga konfidente vladnega vohunskega odseka. Tudi ti dve listi bosta v kratkem objavljani.

Zagrebski izgredi pred sodiščem.

Zagreb, 7. januarja. (Lj. k. u.) Včeraj se je izrekla obsodba v procesu proti vojakom, ki so pregrešili izgrede v Zagrebu dne 5. decembra. Nadporočnik Jarouš je bil zaradi zločina omalovaževanja službenih predpisov obsojen na štiri mesece ječe in na odpust iz armade. Drugi obtoženci so bili spoznani krivim vojaškega upora in obsojeni na ječo od dveh do sedem let. Podčastnike so poleg tega degradirali.

Boji ob Muri.

Zagreb, 7. januarja. (Lj. k. u.) Uradno se poroča: Dne 6. t. m. je navalila četa madžarske Rdeče garde na jugoslovansko stražo ob Muri pri Križevcu, vzhodno od Murske Sobote. Cilj napada je bil, prodreti v Medimurje. Naše pri Križevcu nameščene čete pa so Madžare v protinapadu odbile in jih pognale v beg. Mi nimamo nobenih izgub, pač pa so Madžari pustili na bojišču enega mrtvega, tri lahko in enega težko ranjenega.

Iz Češke.

Shod interniranih in preganjanih v Pragi. V Pragi, 29. XII. 1918.

Ob veliki udeležbi se je vršil tu danes shod interniranih in preganjanih v stari Avstriji. Prihitali so udeleženci iz Češke, Moravske in Šleskega. Shod je otvoril urednik Hašek. Shoda so se udeležili ministri dr. Soukup, dr. Rašin, Vrbensky in mnogo poslancev in visokih uradnikov. Ustanovilo se je društvo interniranih in preganjanih v stari Avstriji, katerega namen je, delovati na to, da morajo nedolžne žrtve preganjane z brezvestnimi ljudmi in c. kr. vojaškimi in civilnimi oblastmi, pri likvidaciji stare Avstrije dobiti ne samo materielno odškodnino, katerega je preganjanje povzročilo, ampak za škodo, ki jim jo je tudi za prestale grozne dušne bolečine in sicer ne morda na podlagi avgustovih m. l. za preganjane jako neugodnih avstrijskih postav, ampak na podlagi nove postave, ki so jo preganjani pri zborovanju sklenili in ki jo za sprejetje »Narodn. schromāždění« predlagajo. »Nār. schromāždění« se bo v prvi seji po Novem letu s predlagano postavo bavilo.

Simpatični predlog dr. Bartoška, da se v svrhu poravnave preganjanjem storjene škode konfiscira premoženje denunciantov in markiza Gero (nadvojvoda Friderika), je bil navdušeno sprejet.

O organizaciji preganjanih za časa vojske v Jugoslaviji ni duha ne sluha! Sotripini! Hitro na noge! Storite potrebne korake v tej zadevi po zgledu Čehov, dokler je čas! — Čehi bodo zahtevali dva milijona kron od svojih sovražnikov na mirovnem kongresu!

Staněk rudarjem.

Praga, 7. januarja. (Lj. kor. ur.) Čehoslovaški tisk, urad poroča: Minister za javna dela Staněk je preteklo nedeljo posetil Příbram, kjer je sprejel odposlansvo rudarjev in se udeležil velikega zborovanja delavcev. Pojasnjeval je veliko pomankanje premoga ter pozival delavce k skupnemu delu, da se kolikor mogoče dvigne produkcija. Zborovalci so ministrov govor sprejeli z velikim odobravanjem in mu izrekli zaupnico.

Praga, 7. januarja. (Lj. kor. ur.) Čehoslovaški tisk, urad: Minister Staněk odpočuje v kratkem v Moravske Orlice, da se prepriča o položaju tamošnjih rudarjev.

Čehi in Francozi.

Praga, 7. januarja. (Lj. kor. ur.) Čehoslovaški tiskovni urad poroča: Predsednik Poincaré je poslal predsedniku dr. Masaryku zahvalno brzobjavko na njegovo novoletno brzobjavko. Naglašava v nji prijateljsko razmerje med Čehi in Francozi, ki so se skupno bojevali za svobodo in pravico in za skupno zmago.

Prodiranje Čehov v Šleziji.

Opava, 7. januarja. (Lj. kor. ur.) Pretekli teden so čehoslovaške čete zasedle nadaljnja tri popolnoma nemška mesta v Šleziji. Dne 3. t. m. zvečer so Čehoslovaki vkorakali v Bistvo in dan kasneje v Zuckerhandl, dva dni prej pa v Benešov (Šlezski). Prebivalstvo je protestiralo proti zasedbi. Do nasilstev v teh treh krajih ni prišlo.

V češko-slovaški republiki.

Nauen, 6. januarja. (Lj. k. u. — Brez-žično.) V krajih Nemške Češke, ki so jih zasedli Čehoslovaki, je civilnim in vojaškim osebam prepovedana nošnja vseh narodnostnih barv in znakov razen onih češko-slovaške republike.

Čehi iz Nemčije pri Masaryku.

Praga, 7. januarja. (Lj. k. u.) Čehoslovaški tiskovni urad poroča: Predsednik dr. Ma-

saryk je sprejel včeraj predsednika Zveze Čehov v Nemčiji, Vaclava Skramlika iz Monakovega, ki se je poklonil predsedniku v imenu v Nemčiji bivajočih Čehov.

Promet iz Čehoslovaške v Nemško Avstrijo.

Dunaj, 7. jan. (Lj. k. u.) Čehoslovaški tiskovni urad poroča: Potovanje v ozemlje Čehoslovaške republike z Dunaja in iz Nemške Avstrije je do preklica dovoljeno brez potnega lista. Za sedaj se ne izdajajo potni listi.

Varstvo iznajdb v Čehoslovaški.

Praga, 7. jan. (Lj. k. u.) Čehoslovaški tiskovni urad poroča: Trgovinski minister dr. Stransky pripravlja zakonsko predlogo o začasnem varstvu iznajdb.

Slovaški Sokol.

Praga, 7. jan. (Lj. k. u.) Čehoslovaški tiskovni urad poroča: V Ogrskih Skalichah je bil včeraj ustanovni občni zbor slovaškega Sokola.

Poljsko.

Poljska narodna skupščina.

Varšava, 6. januarja. (Lj. k. u. — Brez-žično.) Poljska narodna skupščina se bo sestala 26. januarja t. l.

Poskušeni državni prevrat v Varšavi.

Haag, 7. januarja. (Lj. kor. ur.) Čehoslovaški tisk, urad: »Times« poročajo iz Varšave: V nedeljo je bil uprizorjen že dolgo pričakovani poizkus državnega prevrata. Par sto vojakov poljske milice je zasedlo nekaj vladnih poslopij. Drugi oddelki so aretirali ministrskega predsednika Moraczewskega, min. zunanjih stvari Wasilewskega in notranjega ministra Thuguva. Poizkus se je pa ponesrečil in so morali ministre izpustiti. Podrobnosti manjkajo. Tajnika ministra Thuguva so vojaki ustrelili.

Poljaki na Poznanjskem.

Berlin, 6. januarja. (Lj. k. u.) [Brez-žično.] Poljaki se niso dali ovirati navzlic nemškemu protestom, da bi prodirali globoko na nemško ozemlje. Nasprotno se zdi, da je njihovo prodiranje pospešeno. Proletna zveza med Gdanskim (Danzig) in Schneidemühlom, najvažnejšima križiščema na vzhodnem Pruskem, je že pretrgana. V Gneznju se je začelo prebiranje med ljudstvom. Poljaki ne prikrivajo, da je vojaštvo, ki ga sedaj zbirajo, namenjeno za osvobodjenje zapadnega Poznanjskega. Govori se, da so poljske čete z artiljerijo na potu proti Torunu (Thorn). Prebivalstvo Bidgošč (Bromberg) zapuša ogroženo mesto. Železnico iz Bidgošč v Gneznju so zasedli Poljaki. Mesto in kolodvor Benčinj (Bentschen) sta še nezasedena. Poljaki stojijo sedaj tik pred Benčinom, torej kakih 12 kilometrov pred brandenburško mejo.

Poljaki zasedli Gneznju.

Koenigs-Wusterhausen, 6. januarja. (Lj. k. u. — Brez-žično.) Mesto Gneznju so zasedli Poljaki. Nemški vojaki so skušali mesto zopet priboriti, vendar pa se je boj po kratkem streljanju končal brez uspeha. Pri pogajanjih so se nemške čete obvezale, zapustiti Gneznju in okolico.

Poljaki in Nemci.

Nauen, 6. januarja. (Lj. k. u. — Brez-žično.) »Deutsche Allgemeine Zeitung« piše z ozirom na novo poslanico vseh poljskih strank razen socialistov na poljski narodni odbor v Parizu, v kateri se ponovno stavijo obširne poljske zahteve po nemški luki Gdansk, naslednje: »S to izjavo je padla tudi zadnja mrena z oči onih, ki se upali na možnost sporazumljenja s Poljaki. Wilsonov program tolmačijo Poljaki kakor se jim zdi. Zanje so vsa sporna vprašanja že rešena, predno se je sešla mirovna konferenca. Vendar pa kaže ta nova prošnja na entento, da si uspeha svojih želja niso popolnoma gotovi. Ako pa bo mirovna konferenca tem željam ugodila, bo namesto sporazumljenja stopilo smrtno sovražstvo.

Nauen, 6. januarja. (Lj. k. u. — Brez-žično.) Poljski narodni svet v Poznanju zahteva, naj se preda uprava poznanjske province najvišjemu poljskemu narodnemu svetu.

Nauen, 6. januarja. (Lj. k. u. — Brez-žično.) Vojno ministrstvo je bilo pooblašeno, da čete iz prostovoljcev in letnikov 1898 in 1899 za varstvo vzhoda zmanjša na najnižje število, ki je mogoče.

Nauen, 6. januarja. (Lj. k. u. — Brez-žično.) Nemški vojni minister je dobil pooblastilo, da sme uporabljati vse mobilne formacije za varstvo vzhodne meje.

Nemška Avstrija.

Neresnične vesti na Dunaju proti Angležem.

Dunaj, 7. januarja. (Lj. k. u.) Glasom dun. kor. urada javlja »Korrespondenz Wilhelm«: Angleški podpolkovnik sir Thomas Cunningham nas je naprosil, da objavimo nastopno: Popolnoma neresnična je časniška vest, da je na Dunaju pod vodstvom sir Thomas Cunninghama angleški naborni urad, ki nabira nemško-avstrijske častnike in vojake, sklepa z njimi pogodbe in izplačuje naročni denar.

Dunajski Čehi in volitve v konstituanto Nemške Avstrije.

Slovanska korespondenca poroča: Dunajski Čehi za volitve v konstituanto razvijajo

živahno enotno agitacijo in prireajo veliko volilnih shodov.

Dr. Taylorjeve izjave.

Dunaj, 7. januarja. (Lj. k. u. — Dun. kor. ur.) List »Vienna Bulletin« je pred kratkim priobčil izjavo dr. Taylorja, predsednika gospodarske komisije alirancev, da je komisija naziranj, da morajo v svrhu preprečitve katastrofe, posebno v vprašanju oskrbe s premogom, vsi narodi bivše monarhije, ki so bili navezani drug na drugega in so se medsebojno podpirali, obnoviti svoje medsebojne trgovinske zveze. K temu pripominja »Neues Wiener Tagblatt«, da je Taylor le izjavil: Vsi narodi bivše monarhije, ki so bili gospodarsko navezani drug na drugega, si morajo sedaj medsebojno pomagati, da premagajo težkoče prihodnjih časov.

Mažari.

Ogrska protirepublika.

Budimpešta, 7. januarja. (Lj. k. urad.) Ogrski kor. urad poroča: Vladi so došle ovadbe, da nameravajo v delu dežele onostran Donave ustanoviti protirepubliko in organizirati armado, ki naj bi korakala proti Budimpešti. Ministrski predsednik Karoly je napolnil vojnega ministra grofa Festeticsa, naj takoj uvede preiskavo, da je podpolkovnik generalnega štaba baron Baltazar Lang organizator prekodonske republike. Ministrski predsednik je pozval vojnega ministra, naj ukrene vse potrebno za aretacijo podpolkovnika Langa. Vojni minister je podpolkovniku Langu zapovedal, naj pride danes zjutraj v vojno ministrstvo. Ordonančni častnik je izjavil Langu, da bo moral iti v zavarovalni zapor. Vojaško sodišče bo podpolkovnika Langa še danes aretiralo.

Budimpešta, 6. (Lj. k. u.) Ogrski kor. urad poroča: Polkovnik-avditor Szep je danes zaslial podpolkovnika generalnega štaba barona Langa, ki je osumljen protirevolucionarne zarote. Ker se ni bati, da bi izpustitev barona Langa zaprečila uspeh preiskave, je polkovnik-avditor Szep razveljavil aretacijo barona Langa.

Kriza v ogrski vladi.

Budimpešta, 7. januarja. (Lj. k. urad.) Ogrski kor. urad poroča: V informiranih političnih krogih se govori, da so se socialno-demokratski ministri in državni tajniki sporazumeli, izstopiti iz vlade. Ta sklep bodo popoldne predložili ministrskemu svetu in vodstvu stranke, ki bo odločilo. Ministrski predsednik Karoly je izprva nameraval odstopiti s socialno-demokratskimi ministri. Ker pa je položaj tak, da ne sme zapustiti svojega mesta, je sklenil, da bo še nadalje načeloval ministrskemu svetu. Pričakuje se torej odstop ministrov Kunfija in Garamija.

Špartakovci v Budimpešti.

Budimpešta, 6. januarja. (Lj. k. urad.) Ogrski kor. urad poroča: Ker so došle na pristojno mesto vesti, da pozivljajo pristaši ogrske komunistične skupine posebno v zunanjih okrajih in v okolici večjih tvorniških obratov prebivalstvo na upor po vzoru zveze Špartakovcev, so danes ponoči vojaški in redarstveni oddelki zasedli poštni urad, brzojavno centralo in druga javna poslopja, da zabranijo vsako motenje miru. Danes dopoldne je bilo vse mirno.

Nemčija.

Hudi boji v Berlinu.

Berlin, 7. (Lj. k. u.) Dun. kor. urad poroča preko Frankfurta: Noč je potekla mirno. Pozno zvečer so bili hudi boji za poštni urad v Köpenicku. Vlade čete so ga po daljšem boju izpraznile. Tekom noči se je ponekod streljalo. Pred poslopje Wolffovega urada je prišlo 60 mož vladnih čet. Častnik je dal posadki neodvisnikov, ki je zasedla poslopje, ultimatum desetih minut, ki pa ni imel učinka, ker so se vladne čete branile boja. Padlo je le nekaj strelcev, nakar je bilo vse mirno.

Berlin, 7. (Lj. k. u.) Dun. k. u.) Po poročilu lista »Die Freiheit«, je po nalogu državne vlade podpolkovnik Vaupel kot zastopnik proćnika Fischerja prevzel z današnjim dnem do nadaljnjega posle berlinskega poveljstva.

Berlin, 7. (Lj. k. u.) Dun. k. u.) Kakor je izvedla »Tägliche Rundschau«, se je narodna mornariška divizija popolnoma postavila na stran vlade in izjavila, da nima nobene zveze s Špartakovci in da ne prevzema nobene odgovornosti za njihove prevratne poizkuse.

Frankfurt, 7. (Lj. k. u.) Dun. k. u.) List »Frankfurter Zeitung« poroča iz Berlina: Glavni brzojavni in telefonski urad so večeraj Špartakovci sicer posetili, pač pa urad posluje nadalje.

Frankfurt, 7. (Lj. k. u.) Dun. kor. ur.) »Frankfurter Zeitung« poroča iz Berlina z dne 7. t. m. ob 10.15 dopoldne: Pred palačo državnega kanclerja so se zopet začele zbirati velike množice. Čuje se zopet streljanje iz streljanih. Do zelo hudih bojov je prišlo sinoči na Köpenički cesti pri vojašnici dardnih pionirjev, ki so ustavili to-

vorne avtomobile, določene za Liebknechtove ljudi. V teh bojih je padlo 15 ljudi.

Berlin, 7. (Lj. k. u.) Dun. k. u.) Wolffov urad poroča: Današnje posebno izdaje lista »Vorwärts«, čigar izdave so Špartakovci povečinoma pometali v Spreje, pravi: Izvrševalni svet, na katerega se je Eichhorn obrnil kot na zadnjo instanco zaradi svojega odpusta, je z 12 proti 2 glasovoma odločil, da je bil Eichhorn popolnoma pravilno odpuščen. Izvrševalni svet izjavlja, da ne sme nikdo več izvrševati Eichhornovih povelj, ker bi to bil upor napram vladi, proti osrednjemu svetu in izvrševalnemu svetu. Končno se sporoča, da je Noske vrhovni poveljnik v Berlinu, njegova in njegovih organov povelja se morajo brezpogojno izvršiti. Izvrševalni svet zahteva nadalje takojšnjo obnovo tiskovne svobode in vrnitev »Vorwärts« upravičnim posestnikom.

Frankobrod ob Meni, 6. jan. (Lj. k. u.) Glasom dun. kor. u. poroča »Frankfurter Zeitung« od verodostojne strani o dogodkih v Berlinu: Med peto in šesto uro so napadli palačo državnega kanclerja. Bili so odbiti. Tudi na več drugih krajih so se Špartakovci in vladne čete spopadle. Vlada pričakuje ponoči novih napadov, katerim se čuti kos. Ob treh popoldne so pristali zveze Špartakovcev zasedli glavni brzojavni urad.

Berlin, 7. (Lj. k. u.) Dun. k. u.) Na posvetovanju vlade z voditelji neodvisnih Dittmannom, Kautskyjem, Breitscheidom in dr. Cohnom (Nordhausen) je vlada odločno vztrajala na stališču, da je predpogoj za pogajanja med obema strankama izpraznitev od nedelje sem zasedenih poslopij. Neodvisniki so pa izjavili, da je to vprašanje predmet pogajanj.

Berlin, 7. (Lj. k. u.) Dun. k. u.) Danes dopoldne so čete republikanskih vojakov zasedle poslopje železniškega ravnateljstva in vojnega poveljništva na schöneberškem trgu. Špartakovci, ki so izza večeraj popoldne imeli poslopja zasedena, so po hudem boju pregnali. Imeli so sedem mrtvih in nekaj ranjenecv, vojaška bramba pa je izgubila dva mrtva.

Berlin, 7. (Lj. k. u.) Dun. k. u.) Okoli 2. ure popoldne je velika množica napolnila Wilhelmstrasse in sosednje ulice ter demonstrirala za vlado Ebert-Scheide-manna. Ko je po Mauerstrasse prišel velik oddelek Špartakovcev, so vojaki izpraznili in zasedli Wilhelmplatz in trg pred hotelom Kaiserhof. Balkon in okna Kaiserhofa in sosednjih hiš so bili hipoma polni strojníc in pušk. Kmalu po 2. uri popoldne je prišlo topništvo in takoj so padli strelji. Tudi drugod po mestu se je ponovno streljalo. Tako je bilo tudi z oknov Wolffovega urada, kjer se še vedno nahajajo Špartakovci, oddanih nekaj salv. Pro-met cestne železnice se vrši redno.

Halle, 7. (Lj. k. u.) Dun. k. u.) Dopoldne se je zbralo mnogo mornarjev in vojakov, ki so vzklikali Liebknechtu in Rozi Luxemburgovi. Osobje demokratske »Saale-Zeitung« so prisilili, da ustavi delo in ne izdaja več lista. Za nočjo pričakujejo izgrediv. Trgovci so bili pozvani, naj zaprejo svoje trgovine.

Hudi boji v Berlinu.

Frankfurt, 7. januarja. (Lj. kor. ur.) »Frankfurter Generalanzeiger« poroča iz Berlina: Špartakovci in vodje revolucionarjev zasedajo nadalje javna poslopja. Sinoči in ponoči se je na več krajih mesta streljalo in je bilo ponekod precej žrtev. Tudi v nekaterih predmestjih je prišlo do spopadov. V Potsdamu so socialisti večine obdržali premoč, medtem ko so Špartakovci imeli nekaj uspehov v Spandau-u. Poslopja berlinskih listov so še vedno zasedena.

Frankobrod, 7. (Lj. k. u.) Glasom dun. kor. u. poroča »Frankfurter Zeitung« z dne 7. t. m. ob 11. uri 15 minut dopoldne: Množica delavcev na Wilhelmplatzu in pa pred palačo državnega kanclerja narašča. Pred brandenburškimi vrati in na grajskem trgu so se spopadle straže vladnih čet in redarji. — Ob 11. uri 30 minut: Delavske svete in zaupnike delavskih zadrug in strank so poklicali v državni urad za notranje stvari k seji, v kateri se bo sklenilo, kaj naj se danes zgodi. Državni tajnik grof Rantzau je večeraj izjavil zastopniku narodnih poverjenikov, da bo v teh negotovih razmerah začasno ostavil delo v uradu za zunanje stvari, dokler ne bo v Berlinu zopet mir in red.

Berlin, 7. jan. (Lj. k. u.) Čehoslovaški tiskovni urad poroča: Boji so danes trajali ves dan. Ponekod so bili po cestah krvavi boji. Špartakovci so zasedli vojno ministrstvo, državno tiskarno, kjer so zaplenili veliko množico papirnatega denarja, več kolodvorov, vojašnice in električno ministrstvo. Bilo je zopet nekaj mrtvih in ranjenih. Boji še niso odločeni.

Berlin, 7. jan. (Lj. k. u.) Čehoslovaški tiskovni urad poroča: Sinoči so se pričela pogajanja z voditelji revolucije v državni pisarni. Teh pogajanj pa so s strani revolucionarjev

niso udeležili edinele neodvisni socialisti. Bila so brezuspešna; navzile temu so se danes dopoldne nadaljevala in so bila opoldne prekinjena brez uspeha ter se bodo nadaljevala popoldne. Špartakovci se teh pogajanj ne udeležujejo.

Lichnowsky o vzhodni marki.

Berlin, 6. januarja. (Lj. k. u.) [Brez-zično.] »Berliner Tageblatt« priobčuje članek o Vzhodni marki, ki ga je napisal knez Lichnowsky. Lichnowsky navaja 20 točk, ki nasprotujejo zahtevam Poljakov in Čehov, med drugimi to-le: »Nemogoče bi bilo, Poljake pripustiti k morju, ne da bi se jim moralo prepustiti popolnoma nemška okrajja Torn in Gdansk. Na ta način bi bila Pruska odrezana od ostale Nemčije. Celo, ako imamo pri nas pretežno poljske ali pretežno češke okraje, niso Poljaki ali Čehi do teh pokrajin nikakor bolj upravičeni kakor pa Nemci do sudetske dežele ali do severne Češke, do alpskih dežel z Dunajem, do nemške Švice, Alzaške in Luksemburga, ker so vse te pokrajine pretežno ali popolnoma nemške. Uničena bi ne bila samo vsa zgornješlezjska industrija, temveč tudi visoko razvito poljedelstvo na Ponzanjskem, zahodni Prusiji in zgornji Šleziji, ako bi se napravila nova carinska meja napram Nemčiji in bi te pokrajine izgubile svoj trg. Poljski deli se morajo za svoj provcit zahvaliti samo pripadnosti Pruske, kar dokazuje že primerjanje z ostalo Poljsko in Galicijo. Gornja Šlezija že več sto let ne pripada več Poljski in tam tudi ne obstoji niti najmanjša želja po odcepljenju, razen v popolnoma nahujskanih krajih, zaslepljenih z neizpolnjivimi obljubami. Pomemjalo bi tudi popolno gospodarsko propast teh pruskih pokrajin, ako bi se podle obubožnosti in anarhistični Poljski. Ker Poljska sama in s carinskimi mejami proti Rusiji ne bi imela življenjske sposobnosti, bi se priključila kot zvezna država veliki Rusiji, vsled česar bi ji bil odprt ruski trg. Zaradi tega bi pruskega ozemlja in dohoda k morju pri Gdanskem nikakor ne potrebovala. Češka država nima do šlezjskega ozemlja niti najmanjšega prava, ker tudi Šlezija od leta 1526. ni več pripadala Češki in je ozemlje, ki ga zahteva, popolnoma nemško, razen ratiborskega okrožja. Nemčija je ravnokatno upravičena, zahtevati plebiscit za Alzaško, severno Češko, alpske in druge dežele, kakor so nasprotniki upravičeni, zahtevati prusko poljsko ozemlje. Wilson in Angleška sta vedno podudarjala, da nočeta uničiti Nemčije, temveč samo militarizem in avtokracijo. Tudi Amerika bi ne bila pripravljena vrniti južne španske države Mehiki. Nemčija je sicer izgubila vojno napram Francoski, Angleški in Ameriki, nikakor pa ne napram Poljski in Češki, s katerima je bila v zvezi.

Nova Nemčija.

Koenigs-Wusterhausen, 6. januarja. (Lj. k. u. — Brezžično.) Vlade južnonemških držav Bavarske, Württemberske, Badenske in Hsenske so sklenile, delovati na to, da se osnuje nova Nemčija na zvezni podlagi. Temelj temu in bodočemu miru naj bi ustvarila konstituenta. Te vlade odklanjajo vsako separatno stremljenje ter hočejo obvarovati enotnost države.

Eisner za enotno Nemčijo.

Berlin, 6. januarja. (Lj. k. u. — Brezžično.) Bavarski ministrski predsednik Kurt Eisner se je v nekem razgovoru izrekel za enotno Nemčijo z najširšo avtonomijo posameznih držav. Zagovarjal je tudi sklica-nje narodne skupščine v Weimaru ali Würzburgu. — Sedaj, ko Francoska pred- očuje vsemu svetu baje navdušeno francosko Alzaško, tvori glavno točko renomaža z velikim številom francoskih generalov in častnikov, katerih zibelj je tekla v Alzaciji in Loreni. Brezžični brzojav iz Lyona od 29. decembra 1918 razglša njihova imena, ki jih je bivši notar Welschinger povedal v seji akademije za upravne znanosti. Da sta Alzacija in Lorena dali res Francoski precejšnje število častnikov in generalov, je vzrok kultura in zgodovina teh pokrajin. Obe deželi sta že davno prej prvačili Francoski v ljudski izobrazbi in sposobnosti, tako da se mora Francoska tega dejstva pravzaprav sramovati. Francoska revolucija in vsled nje nastale vojne so ustvarile velike ljudske armade, v katerih se je lahko došlo do visokih vojaških časti. To pojasnjuje tudi veliko število alzaških generalov Napoleonovih. Da se alzaški in lorenski generali pojavljajo vsi v francoski armadi, je pač vzrok ta, da je takrat slučajno pripadala dežela Francoski. Na isti način je tudi v srednjem veku dajala nemškimi cesarjem in knezom mnoge izkušene vojskovodje. Prva doba slave Napoleonovih junakov je imela pač svoj vpliv v deželi in družinah teh povišancev še dolgo časa pozneje ter je vedno dovajala nanovo novih moči v francosko armado. Pretiravanja, ki jih delajo Francozi pri svojih ugotovitvah mero do sedaj običajnega v tem oziru. Tako naštevajo Francozi tudi alzaške in lorenske generale, častnike in številne može, ki so bili kot sinovi francoskih uradnikov in častnikov slučajno rojeni in Alzaciji ali Loreni ali samo tamkaj vzgojeni, medtem ko se vsi sinovi nemških uradnikov in častnikov namenoma označu-

jejo samo kot Nemci in ne kot alzaški ali lorenski rojaki. Tako štejejo Francozi tudi vse one, ki so rodom iz krajev, ki niso nikdar pripadali nemški Alzaško - Loreni, n. pr. iz Belforta. Na ta način seveda Nemčija ni mogla imeti nobenih alzaško-lorenskih častnikov.

Nemška vlada za mirovno stanje.

Berlin, 7. januarja. (Lj. kor. ur.) Dun. kor. urad.) Državna vlada se je v zadnjih sedmih ponovno obrnila do alirancev s prošnjo, da bi pričeli kmalu s pogajanj o prehodu premirja v mirovno stanje. Enake korake je podvzela tudi nemška komisija za premirje.

Nemiri v Monakovem.

Monakovo, 7. jan. (Lj. k. u.) Danes je približno 4000 do 5000 brezposelnih delavcev demonstriralo pred ministrstvom za socialno skrbstvo. Odposlanstvo je izročilo ministru zahteve brezposelnih. Razširila se je nato vest, da minister ni ugodil tem zahtevam, kar je povzročilo veliko razburjenje. Iz množice je počil strel. Ker so mislili, da je streljala straža ministrstva, je vdrlo približno 100 mož v ministrstvo, ki so ga pa zopet zapustili. Kmalu nato so streljali s strojnici. Bili so štirje ranjeni. Dva ranjenca sta kmalu umrla. Ob sedmih zvečer se je množica razkropila.

Načrt bavarske ustave.

Nauen, 6. januarja. (Lj. k. u. — Brezžično.) Bavarska vlada objavlja načrt državne ustave za republiko bavarsko. Deželni zbor obstoja iz ene same zbornice. Skupno ministrstvo je upravičeno, dati sklepe deželnega zbora na glasovanje. Ako se pri ljudskem glasovanju izreče večina proti deželnemu zboru, se mora deželni zbor razpustiti, ako pa ne, mora odstopiti skupno ministrstvo. Načrt obsega nadalje svobodo vere in mišljenja v govoru in tisku, svobodo znanosti in umetnosti ter nedotakljivost imetja. Premoženje se more razlastiti le na podlagi zakonov in pridkupnosti vse predprave rojstva in plemstva, kakor tudi naslovi, ki niso v zvezi s poklicem, se odpravijo. Občine in občinske zveze dobe obširno avtonomijo. Verske družbe so neodvisne od države ter uživajo njeno varstvo. Pouk je državna zadeva. Veronauk pa je stvar verskih družb.

Ločitev cerkve od države v Nemčiji.

Nauen, 6. januarja. (Lj. k. u. — Brezžično.) Nadškof v Monakovem je v svoji noveletni poslanici priporočal, naj se ločitev cerkve od države ne izvrši po francoskem vzoru, marveč tako kakor v Ameriki.

Boljševiška propaganda v Nemčiji.

Bazel, 6. januarja. (Lj. k. u.) Glasom dun. kor. urada javlja »Daily Telegraph« neposredno iz Petrograda: Kakor poroča »Pravda« bodo odpisali še nekaj boljševiških voditeljev v Nemčijo. »Pravda« trdi, da ni prišel Raček po kopnem v Nemčijo, temveč s pomočjo nemških mornarjev po morju.

Proti špartakovcem.

Koenigs-Wusterhausen, 6. jan. (Lj. k. u. — Brezžično.) »Vorwärts« grozi zvezi špartakovcev s silo, ako bodo poizkušali, konstituantu nasilno razbiti. Ako v Berlinu ne bo zadosti varnosti za konstituantu, se bo sešla pač v kakem drugem poljubnem mestu.

Berlin, 7. (Lj. k. u.) Dun. kor. urad poroča: Za danes določena časnikarska konferenca se ni mogla vršiti, ker so Špartakovci zasedli državno zbornico.

Stavka ob Ruhri končana.

Koenigs-Wusterhausen, 6. januarja. (Lj. k. u. — Brezžično.) Stavka rudarjev v ruhrskem ozemlju je končana. Zahtevam delavcev so večinoma ugodili. V glavnem obstoje v izplačilu enkratnega pribojška in zvišanju mezde.

Internacija Mackensena.

Nauen, 6. januarja. (Lj. k. u. — Brezžično.) Ogrska vlada je izročila francoskemu poveljniku protestno noto zaradi internacije feldmaršala Mackensena. Francoski poveljnik note ni sprejel, obljubil pa je ministrskemu predsedniku grofu Karolyju in ogrskemu vojnemu ministru, da se bo z Mackensenom ravnalo njegovemu stanju primerno.

Sin Viljema II. — služi.

Nauen, 6. januarja. (Lj. k. u. — Brezžično.) Princ Viljem Avgust, četrti sin bivšega nemškega cesarja, je stopil v službo avtomobilske družbe »Benz«.

Wilson v Italiji.

Wilson pri papežu.

Rim, 6. januarja. Po zajtrku na amerišken veleposlaništvu se je odpeljal Wilson v soboto popoldne z avtomobilom v Vatikan, da obišče papeža. Med potjo so mu vojaki izkazovali vojaške časti. Če je tudi deževalo, so se zbrale velike množice ljudi, da pozdravijo predsednika. Ko se je pripeljal avtomobil v Vatikan, so ga pozdravili švicarski gardisti. Wilsona je sprejel v prvem nadstropju majordomus msgr Tacchi s člani papeževnega dvora. V Kle-

mentovi dvorani je pozdravil predsednika komornik monsignor Lemper in ga spremil v papežev prostor. Razgovor med papežem in Wilsonom se je vršil v knjižnici in je trajal četrte ure. Rektor ameriškega kolegija je bil tolmač.

Wilson je obiskal nato kardinala državne tajnika Gasparija, ki je ponudil Wilsonu dva izvoda novega zakona kanoničnega prava v lepi vezavi. Predsednik se mu je zahvalil in čestital delu kodifikacije cerkvenega prava. Predsednik Wilson je zapustil nato Vatikan med sviranjem ameriške himne.

Wilson dobil energijo v veri.

Rim, 8. jan. Predsednik Wilson je sprejel v soboto v protestantski cerkvi sv. Pavla zastopnike protestantov, katerim je govoril govor, v katerem je poudarjal, da je dobil energije v veri tisto energijo, ki jo je potreboval pri izpolnjevanju trde naloge, katero mu je poverila Previdnost.

Reška deputacija pri Wilsonu.

Reka je bila poslala k Wilsonu v Rim deputacijo, v kateri so bili: predsednik Narodnega sveta dr. Grossich, župan dr. Vio, bivša poslanca Zanella in Ossolnick ter zastopnik reških prostovoljcev v italijanski armadi dr. Blasich.

Wilson v Turinu.

Turin, 7. (Lj. k. u. Dun. k. u.) Agenzia Stefani poroča: Predsednik Wilson je prišel včeraj semkaj iz Milana. Priredili so mu zelo srčen sprejem. Predsednika so pozdravili državni podtajnik Borsarelli, turinski župan, prefekt, generali, konzul Zedinjenih držav, senatorji in poslanci. Med velikanskim navdušenjem občinstva se je pomikal sprevod pred Mestni dom, kjer ga je pričakovalo nad 400 piemontskih županov. Turinški župan senator Frola je nagovoril predsednika in mu izročil sklepe nad tisoč piemontskih občin, ki so mu podelile častno občanstvo.

Wilson v Genovi.

Pariz, 7. (Lj. k. u. Dun. k. u.) Agence Havas poroča: Predsednik Wilson je došel danes dopoldne s svojo soprogo in hčerjo v Genovo.

Pred mirovnim kongresom.

Prvi porazgovori mirovne konference.

Pariz, 7. (Lj. k. u. Dun. k. u.) Agence Havas poroča: Prvi porazgovori mirovne konference se bodo pričeli dne 13. t. m. z izmenjavanjem misli med ministrskimi predstavniki in zunanjimi ministri Francije, Anglije, Zedinjenih držav in Italije. Kakor hitro se bodo zedinili glede organizacije sestava in načina pogajanj mirovne konference, se bodo vršile plenarne seje, ki se bodo pričele 18. januarja. Udeležili se jih bodo najbrže zastopniki vseh držav, ki so prekinile zvezo z osrednjimi državami, da določijo končno sestavo delegacij vsakega teh narodov. Skoro gotovo je, da bodo imele Francija, Anglija, Zedinjene države, Japonska in Italija po pet delegatov. Francijo bodo zastopali Clemenceau, Pichon in trije drugi odposlanci, ki bodo določeni, ko se v torek Clemenceau povrne iz Pariza. Po splošni želji bo maršal Foch izvajal na konferenci svoja naziranja glede vojaških problemov.

Clemenceau.

Pariz, 7. (Lj. k. u. Dun. k. u.) Agence Havas poroča: Ministrski predsednik Clemenceau se je danes vrnil semkaj.

Konferenca entente.

Ženeva, 6. januarja. (Lj. k. u. Dun. k. u.) Dun. k. urad poroča: Dne 14. t. m. bo v Parizu konferenca štirih zaveznikov velesil, kjer bodo določili podlago predhodnjemu miru.

Proti Italiji.

Nauen, 6. januarja. (Lj. k. u. — Brezlično.) Švicarski listi poudarjajo, da bo prišla Italija v oster konflikt s predsednikom Wilsonom in z modernimi državami, ako bo vztrajala na imperialističnem londonskem paktu.

Ministrska kriza v Londonu.

London, 5. januarja. (Lj. k. u.) Glasom dun. kor. urada poročajo »Times«, je ministrski predsednik formalno pozval vse ministre, naj naprosijo, da se odstavijo od sedanjih služb. To dokazuje, piše list, da hoče Lloyd George preobraziti svoj kabinet brez ozira na osebne zahteve in na zahteve strank. S tem pa ni rečeno, da ne bo imenovan noben prejšnjih ministrov.

Mirovni kongres v Ženevi.

Bern, 6. januarja. (Lj. k. u.) Švicarska brzojavna agencija javlja: Švicarski komite narodne zveze za trajen mir je v seji dne 4. t. m. sklenil, opomniti centralni komite, naj bo za mesec februar določeni mirovni kongres v Ženevi.

Konferenca v Lausanni.

Amsterdam, 6. januarja. (Lj. k. u. urad.) Glasom dun. kor. urada javlja »Algemeen Handelsblad« iz verodostojnega vira, da se bližnja mednarodna socialistična konferenca v Lausanne.

Razna poročila.

Roosevelt umrl.

Newyork, 5. januarja. (Lj. k. u. — Dun. kor. ur.) Reuter poroča: Bivši predsednik Roosevelt je na posledicah revmatične bolezni umrl v nedeljo zjutraj.

Newyork, 6. (Lj. k. u.) Dun. kor. urad poroča: Roosevelt je umrl za kapjo. Obe zbornici sta se odgodili, ko sta imenovali komisijo, ki ju bo zastopala pri pogrebu. Pogreb bo v sredo.

Gospodarski položaj srednje Evrope.

Praga, 7. januarja. (Lj. kor. ur.) Čehoslovaški tisk. urad poroča: Pri ministrskem predsedniku dr. Kramaru je bilo včeraj posvetovanje z ententno komisijo o gospodarskem položaju srednje Evrope. Posvetovanja so se zaključila.

Rusko misijo Rdečega križa v Budimpešti zaprli.

Budimpešta, 7. januarja. (Lj. kor. ur.) Ogrski kor. urad poroča: Pred približno šestimi tedni je prišla v Budimpešto misija ruskega Rdečega križa. Obnašanje članov te misije je vzbudilo pozornost policije, ki je dognala, da širijo propagando med vojnimi ujetniki. Danes dopoldne so misijo odvedli v vojašnico.

Angleško delavsko gibanje.

London, 7. (Lj. k. u.) Reuterjev urad poroča: Davi so nastali ob pričetku 48 urnega delavskega tedna resni nemiri v ladjedelnicah na reki Var. Na tisoče delavcev se je branilo delati. Tudi v Falkirku je prišel danes 48 urni delavski teden. Delavstvo v okraju Tes se je enoglasno izjavilo proti novemu delavskemu času. (Na Angleškem je večina organiziranega delavstva imela že pred vojno 48 urni delavski teden. Zahtevali pa so prosto popoldne ob sobotih. Tako je razumeti, da se delavci na Angleškem pričnejo gibati.)

Italijani v Tripolisu.

Rim, 7. januarja. (Lj. k. u.) »Agenzia Stefani« javlja: Prebivalstvo Agulata, Zormanina in Zalie na Tripolitanskem se je udalo. V zapadnem odseku v Tripolitanijsmo morali izvršiti zopetne osvojitve, ker Turčija v Libiji ni izpolnila pogoje za premirje. Na ta način upajo, da bodo polagoma pridobili prebivalstvo za Italijo, ako bo preverjeno, da bo Italija izvršila mirovno delo in da bo lojalno in odkritosrečno delovala z njim.

V Rigi.

Nauen, 6. januarja. (Lj. k. u. — Brezlično.) V Rigi je odredil litavski svet, da se morajo retirirati vse osebe meščanskega stanu. Tisoče so že odvedli iz mesta. Sovjet je proglasil vsako lastnino in posest za odpravljen.

Nemci v Rigi.

Koenigs-Wusterhausen, 6. januarja. (Lj. k. u. — Brezlično.) Mitavski vojaški svet poroča, da Angleži zahtevajo, da morajo nemške čete v varstvo prebivalstva ostati v Rigi toliko časa, dokler se bo zdelo ententi potrebno. V nasprotnem primeru bo Nemčija odgovorna za vso škodo, ki bi nastala, ako bi boljševiski mesto zavzeli. List »Rote Fahne« priobčuje prepis pogajanj med nemškim pooblaščencom Winnigom in Angleži. Gornja zahteva Angležev se z ozirom na to objavljen dogovor nikakor ne more imenovati nenadna, ker je le uspeh pogajanj z Winnigom. Angleži so stavili to zahtevo na podlagi pogojev za premirje, člen 12. Winnig je izjavil, da nemške čete ne bodo ostale v baltičski deželi ter da se tudi ne bojejo bojevati, vsled česar so zahteve Angležev neizvedljive. Vendar pa hoče zahtevam Angležev v toliko ugoditi, da bo dal na razpolago eno divizijo. Če so Angleži s to ponudbo zadovoljni, ni razvidno.

Žigosanje (štempljanje) bankovcev.

Te dni se razglasi v »Uradnem listu« naredba poverjenstva za notranje zadeve in za finance od 3. t. m., ki po naročilu kr. ministrstva v Belgradu odreja žigosanje (štempljanje) bankovcev avstro-ogrsko banke. To je prvi korak, da pridemo polagoma — pot je še dolga in trnjeva — zopet do polnovrednega denarja. Naše prebivalstvo je pač inteligentno dovolj, da bo samo znalo ceniti njega dalekosežni pomen. Brezprimerne in anarhične draginje, pod katero jemljemo, ni zakrivilo samo pomanjkanje blaga, tudi dobičkarji in spekulanti vseh vrst in slojev dejstva, da sta vesti, dober del gre na rovaš dejstva, da sta slaba politika in — vsled tega čisto naravno tudi — slabo finančno gospodarstvo blagopokojne Avstrije spravila naše bankovce najprej na svetovnem trgu in potem še v inozemskem prometu skoro ob vse kredit. Denar je koncem koncev blago, in kot dobič za slabo blago v prvotnem pomenu besede le toliko dobrega, da je tvoj kupčijski drug odškodovan po množini, kar nedostaja na kakovosti, tako mora na slabem denarju vedno toliko pridelati, da pride prodajalec z veliko številko na svoj račun.

Če ozdravimo bankovce, izpolnjen je torej eden predpogojev, dasi ne edini, da ozdravi naše gospodarstvo v obče. Tudi lajšaj bo razumel, da se nihče ne more lotiti te težavne operacije, dokler ne ve, v kakem obsegu je naš trg okužen s slabimi bankovci. Zato je treba najprej ugotoviti dotično celokupno svoto, ali, kot bi se tudi lahko reklo, inventirati in zabraniti nadaljnji dotok. To se pa da tehnično najlažje in najzanesljiveje izpeljati na ta način, da se vsak »bolan« bankovec za-

znamuje z gotovim znamenjem, t. j. »žigosanje«, kot pravijo Srbi in Hrvatli, ali po domače, štempljanje. Ze kot tako je torej žigosanje za celokupnost in za vsakega posebej tako važno, da smemo pričakovati, da se bo prinesla zadnja krona k štempljanju. Za tistega pa, ki je slep ali trmast dovolj, da tega ne vidi ali neče uvideti, bodi pristavljeno še to, da z nežigosanimi bankovci po 20. januarju ne bo mogel plačati niti davkov in drugih dolgov pri državnih in javnih blaginjah, niti se mu bo tako bankovci svoječasno zamenjali za dobre denarje. Preostaja mu torej edino le up, da bo na Dunaju več dobil. Ne želimo Dunaju nič slabega, dvomimo pa, da bi mogel podkrepiti prizadetim ta up, če je odkritosrčen in vreden.

Štempljanje bodo nalašč za to imenovane komisije, katerih člani bodo župan (njegov namestnik) in še nekaj drugih zanesljivih oseb, ki jih bo imenoval okrajno glavarstvo. Te komisije bodo poslovale za eno ali več občin skupaj ali za odločke občin po navdilu okrajnega glavarstva. Udeleženci zvedo pravočasno po občinskem predstojniku, v katerem kraju bo poslovala zanje določena komisija. Vse drugo bo kaj enostavno: izpolniš »prijava«, ki jo dobiš pri okrajnem glavarstvu ali pri komisiji za par vinarjev in predložiš to prijavo v bankovci vred svoj komisiji. Štempljanje se mora v tvoji navzočnosti, bankovce pa dobiš takoj vrnjene. Pomagaš si pa lahko tudi na ta način, da izročiš bankovce denarnemu zavodu, o čemur bo še govoriti.

Na dan torej z bankovci, posebno tudi Vi, naši kmetovalci, ki čepite na njih zares, kot bi bili čisto zlato in ki ste s tem nezmisljnim in negospodarskim ravnanjem mnogo zakrivil, da je Avstriji vsake kvatre zmanjkalo bankovcev in da je morala vsled tega oskrbeti si novih, kar je zlo le še povečalo. Dajte si vsaj sedaj dopovedati: denar je blago, čim več ga je, tem manj je vreden.

Proč s tisto ncrzaupnostjo, ki ste jo gojili — s pravico ali ne, se danes ne bomo menili — do prejšnje državne uprave. Danes Vas pozivlj Vaša lastna, domača vlada, ki ne dela za tuja ali celo za sovražnika, marveč za Vas in nima nobenega drugega namena, nego speljati voz denarnega gospodarstva iz jarka, ki v nem tiči napol polomljen, spet nazaj na cesto in potem do kolarija in kovača.

Nič se Vam ne bo zgodilo. Celu zvedavi davčni oblasti je izrecno prepovedano stikati po svotah, ki ste jih prinesli žigosati, zatistiti bo morala obe oči. Tudi vsi tisti, ki so zaposleni pri žigosanju, bodo molčali, ker jim je zakazana stroga molčnost. Vlada zadržno pričakuje od njih razsodnosti in čuta odgovornosti dovolj, da se bodo ravnali po tem predpisu. Če bi se pa le kdo spozabil in kaj izdal — naznanite ga brez ozira na levo in desno okrajnemu glavarstvu (magistratu v Ljubljani), kaznovan bo, da si bo zapomnil.

Sicer Vam pa, kakor rečeno — naredba omogoča, da se izognete komisiji. Pojdite k denarnemu zavodu (hranilnici, banki), do katerega imate zaupanje in ki boste o njem zvedeli, da sme sam štempljati bankovce, in dogovorite se z njim, da preštemplja tudi Vaše. Na dvomimo, da Vam bodo šli v skupnem interesu kolikor mogoče na roko.

Slednji še par besedi na naslov tistih, ki jih bo glavarstvo poklicalo, da sodelujejo pri žigosanju, t. j. na »zakupnike«, kot jih imenuje naredba. Da se bodo posvetili svojemu poslu z vso vnamo in vestnostjo, ki jo zahtevata skrajna važnost in nujnost žigosanja, ni treba, da bi se jih še posebej opozorilo. Če tudi je pa javna uprava pripravljena, da jim povrne izredne stroške, ki bi jih jim povzročili posli žigosanja, apeluje vendar na njihovo domorodstvo, da se po možnosti odpovedo prostovoljno tej odškodnini. Ne stojimo ravno slabo — zapravljati pa tudi ne smemo. Naj prodre končno v vse sloje spoznanje, da daš sebi kar daš javnosti, spoznanje, ki odkljuje zrela narode in ki se pri nas ob prejšnjih razmerah ni moglo razviti, ki naj je pa tembolj gojimo sedaj.

Katoliško narodno dijaštvo!

Čas beži, svet se koplje v revoluciji zmede pojmov; na dan silijo najnižje človeške lastnosti, ljudstvo se je začelo udajati najblatnejšim nagonom. Preti nevarnost, da zapravimo čez noč komaj priborjeno svobodo. Za nas je zato kategorični imperativ, da nemudoma strnemo svoje vrste, da osredotočimo vse svoje duševne sile proti enemu samemu cilju: V znamenju dela katoliškega radikalizma hočemo dati slovenskemu narodu prave svobode, ki tiči v odvisnosti od Boga in njegove postave, poleg tega pa napremo vse svoje moči, da se vsestransko izobrazimo, da dvignemo narodno individualnost, njegov gospodarski položaj in socialno blagostanje! — Zato se priglase tako vsi brez izjeme kot člani S. D. Z., vsi brez razlike, ali boste študirali v Zagrebu, Gradcu, Pragi, Dunaju ali v Svici, da zamoremo v Zagrebu čim prej začeti z rednim, sistematičnim poslovanjem. — Priglase sprejema I. tajnik S. D. Z. stud. med. Jemec Tine, Klopce, Dol pri Ljubljani. Hitite, požurite se, da bomo mogli pred 17. t. m. že pregledati svoje vrste! — S. D. Z.

Politične novice.

+ Več državljanske zavesti in resnosti! Poleg vsega navdušenja za »Jugoslavijo« med nami zelo manjka državljanske zavesti in resnosti. Preveč je še med nami ljudi, ki mislijo, da je z »navdušenjem«, s »hecom« vse opravljeno. Marsikje in pri marsikom pogrešamo zavesti, da smo državljani svoje lastne, samostojne države, da je ne samo naša dolžnost, ampak tudi najlastnejša korist, da vsak na svojem mestu z vsemi svojimi močmi dela za prosep te države, za prosep skupnosti. Čas je, da se vsi do zadnjega že enkrat zavemo, da nimamo nad seboj več sovražne in sovražene tuje vlade, kateri bi vsak rad na svoj način pokazal odpor in ji delal težave, ampak da si sedaj vladamo sami in da s svojo zanikrnostjo v katerisibodi službi, s svojo brezbriznostjo v državljskih dolžnostih, s svojo neresnostjo, razuzdanostjo mečemo polena pod noge le sebi in bijemo le sebe v obraz. Hoteli smo ime-

ti lastno, svobodno državo, sedaj jo imamo, a zdi se, da sedaj ta država nima lastnih, svobode dostojnih državljanov...

+ Zahtevali moramo, da se napovedana mobilizacija strogo izvede. Fantje in moške, ki boste vpoklicani, zavedajte se, da svoboda nalaga tudi dolžnosti! Sramota je, da se praznijo naše šole, da se cvet mladine oglašja prostovoljno, medtem ko se tisti, ki jih kliče zakonita oblast, odtegujejo vojni službi. Narod, ki svoje posesti ne zna braniti, ni zrel za svobodo, in če jo ima, jo bo izgubil. Da dere naše dijaštvo v prostovoljne legije, da sta celo dva duhovnika, ki jima je naloga, oznanjati sprajljivost in deliti mir ljudem, morala zadeti puško na rame, je lepo — a hkrati je žalostno, da so take legije sploh potrebne. Rešiti se moremo le, če se vsakdo točno odzove pozivu mobilizacije, ki jo je odredila vlada. Jugoslovani! Svobodni državljani! Ob dnevu mobilizacije zvesto na plan! Ali naj za vas umira vaša deca?

+ »Jugoslavija« sumniči dr. Lovra Pogačnik, da ne namerja držati svoje besede in da ne odide na Koroško. To je podlost. Dr. Pogačnik ni mogel organizirati armade vsled splošne demoralizacije, ki jo pospešuje tudi »Jugoslavija«, kakor je še sedaj ne morejo organizirati izkušenejši stratezi kot so tisti, ki pišejo v radikalne dnevnike, toda svojo besedo bodo znal držati. On pojde — »Jugoslavija« bo pa pisala dalje in prevračala po Ljubljani kozolce in spomenike.

+ Vnovčevalnica za živino, ki je že zdavnaj nepotrebna, posluje še vedno, dasi je bilo že razglašeno, da preneha. Čemu in komu je vnovčevalnica še koristna? Skrajni čas bi bil, da se odpravijo vse centrale te vrste, ki so plodovi nesrečnega vojnega gospodarstva in niso bile v prid nikomur razen samim sebi.

+ 8 urni delavnik. Kdor ve, kako slabo trpi delavstvo v raznih tovarniških podjetjih na svojem zdravju, kako so ga izkoriščali razni velepodjetniki in kapitalisti, ta bo razumel njegove zahteve po 8 urnem delavniku. V vročem, zaduhlem ozračju, dostikrat brez dnevne svetlobe, v vedni smrtni nevarnosti, mora delavec služiti svoj vsakdanji kruh sebi in družini. Za duševno izobrazbo in razvedrilo mu ni preostajalo časa. Zato je 8 urni delavnik ne le pravična zahteva delavstva, marveč bi ga morali vsi drugi stanovi podpirati z ozirom na načelo ljubezni do bližnjega. Jasno je, da 8 urni delavnik ne more veljati za našega kmeta. Kmet dela takrat, ko ima delo, ki mora biti opravljeno ob svojem času. Kdor bi hotel tu vpeljati 8 urni delavnik, bi grešil ne le proti kmetu, marveč tudi proti delavcu, ki bi trpel vsled zmanjšane produkcije. Zato se nam zdi neopustno, da gotovi ljudje danes begajo kmetu, češ, da bo sedaj 8 urni delavnik vpeljan tudi zanj. Takim trapastim in zlobnim hujšakom bo naš kmet znal pokazati vrata. Naš kmet dobro zna ceniti potrebe izkoriščenega tovarniškega delavstva in ima zmisla za nje. Delavec pa se zaveda, da je kmet glavni produktivni stan, ki je za delavca prav tako važen, kot pa za celo ostalo družbo. Oba ta dva produktivna stanova si ne bosta nasprotovala, ko gre, ustvariti pravične socialne temelje za pošten obstoj delavskega in kmečkega stanu.

+ Kako je Lah »zmagal«. Opetovano smo že poudarjali, da so avstrijske fronte ob Pavi razbili slovenski narodi sami ter ententi olajšali zmago v upanju, da si tako dobe svobodo. Naše jugoslovansko gibanje izza 30. majnika 1. 1917 je prevzelo vse slovensko ljudstvo ter se razgrnilo tudi na naše čete na fronti. V Francozih in Angležih nismo več videli svojih sovražnikov, marveč svoje zaveznike. V njih zmagi smo videli svojo svobodo. Lah pa danes na podlagi uspeha, ki smo ga mi omogočili Francozom in Angležem — in ki ga je bil deležen sveda tudi on — vpije, da je on »zmagal« ter je zasedel naše ozemlje kot »zmagovalec«! Ogledimo si nekoliko to »zmago«!

»Agramer Tagblatt« je objavil zanimive podrobnosti o polomu na fronti ob Pavi. Piše med drugim: Ko so prišle čete alirancev do Ranna, Susegane, Ponte di Piave in do Montine, je sklenil avstro-ogrsko vojni vodstvo 24. oktobra, da vrže proti njim 38. hrvaško, 21. češko in 44. slovensko, eno nemško divizijo in 12. hrvaški ulanski polk; toda hrvaška polka 16 in 116, češki deželnoobrambni polk št. 30 in slovenski deželnoobrambni polk št. 2 so izjavili, da se ne bodo vojskovali proti Angležem in Francozom, in so se, mesto da bi napredovali, umaknili. Ravno to so izjavili hrvaški pešpolk št. 78 in še trije češki polki in nato zapustili fronto. Hrvatska polka št. 96 in 135 sta istočasno sporazumno s češkimi oddelki odprla Italijanom fronto na južnem krilu pri S. Stinu di Livenzi, slovenske pohodne formacije pri Vidmu so se pa uprle. Posledica je bila, da so se morale nato nemške avstrijske in ogrske čete umakniti. Ravno tako se je zgodilo na Tirolskem, kjer so 2. bosenski, 1. hrvaška domobranska polka št. 25 in 26 izjavili, predno se je pričel boj, da se ne bodo »jokovali« proti Francozom in so odkorakali proti Toblachu. — Tako so »zmagali« Italijani! in na podlagi teke »zmage« nas hoče podjarmiti! Kukavica!

+ Italijanstvo Reke se koplje v simpatijah-de »Madrepatrie«. Da bi se te simpatije »krepile« tudi v ljudskih slojih, razdeljuje kruh in druga živila, ki jih velikušno dobavlja kralji, italijanska armada, revnejšim brezplačno. — Milenska »Gazzetta della Sport« je poslala roškemu športnemu društvu krasno žogo. — Te dni so ustanovili na Reki krajevni odsek dru-

štva »Dante Alighieri«. — Reški planinski klub se preosnuje v krajevni osek italijanskega planinskega društva. — Reški »Giornale« prinaša izjave italijanskih mest za združenje Reke z Italijo in dolgi opis »velikanskega napora Reke za svojo odrešitev«. Junaki v tem spisu so razni Sušmelji, Matkovići, Prodani, Bačići, Hodniki itd., italijanskih imen skoro ni med njimi.

— **Upravna komisija**, ki je pod predsedstvom dora Ivana Žolgerja poslovala pri Narodni vladi, je te dni ugotovila in predložila vladi načrt naredb, s katerimi se določuje delokrog oddelka za trgovino, obrt in industrijo in oddelka za narodno obrambo.

Dnevne novice.

— **Stoletni spomin smrti Valentina Vodnika.** — Danes ga obhajamo. Tiho, tako tiho, da pač mnogi niti ne vedo o tem. Krščansko-socialna zveza je okrasila njegov spomenik na Vodnikovem trgu, obesila nanj venec z napisom: Prvemu slovenskemu pesniku in socialnemu delavcu ob stoletnici njegove smrti prosvetna matica »Krščansko-socialna zveza«. Da tega ni, bronast kip bi ostal tudi danes bronast kip, nem in osamljen. Ponoven dokaz, da Ljubljana pač zna ceniti velike moze svojega naroda... Slava taki Ljubljani...

— **»Jugoslovanska tiskarna — Jugoslovanska knjigarna.** — Odbor K. T. D. je v svoji večerajšnji seji sklenil, da se tako izpremeni ime dosedanje Katoliške tiskarne in Katoliške bukvarne. Že dalj časa se je v odboru povdarjala misel, da čast katoliškega imena zahteva, da ni v zvezi s trgovskimi zadevami. To prepričanje je izzvalo zgornji sklep odbora.

— **Pozdrav zborovalcem »Slov. Dijaške Zveze«.** Opuzen 6. jan. Nebo plodono nadarilo naše usjeve i dani žetve bili nam vesel i obilni. Časovite zapreke obratle se u močne podvige pa nas ko pobjednike doveli do luke sreče ustvarjenja davnih naših želja i dela. Mutno obzorje ne zamaščilo nam nikada upravnih staza, nego zvezdica danica vodila nas i putila sigurno putevima, koja nas čeka za uzvišeni ideal naše vrlje domovine i našeg doma. — Stipančić, svršeni pravnik i filozof. Cugelja Mate, svečenik.

— **G. Jernej Hafner**, ki je sinoči s prostovoljsko legijo odšel na Koroško, dasi še bolehen in rekonvalescent, je ob slovesu prosil našega urednika, naj sporoči pozdrave vsem tovarišem in prijateljem! Spominjajmo se ga!

— **Umrli je na Viču g. Ivan Knez**, gojenec 4. letnika ljubljanskega učiteljskega. V torek popoldne je šolo zapustil zdrav, pri zobozdravniku ga je zadela kap, da so ga mrtvega pripeljali na dom. Pokojnik je bil od maja 1. 1916. kot vojak 2. gorskega strelskega polka večinoma na fronti. Kot neustrašnega bojovnika se je izkazal posebno v 12. soški bitki na Gori sv. Gabrijela. Pogreb bo v četrtek popoldne na Viču.

— **Služba upravitelja za Akademski Dom v Zagrebu.** Odbor društva Akademski Dom razpisuje službo za upravitelja Akademskega doma v Zagrebu. Ponudbe je treba opremiti z dokazili sposobnosti in zahtevami glede službenih dohodkov. Prednost imajo oni, ki so že bili v podobnih službah. Priglasiti se je treba čimprej. — Akademikom, ki so se priglasili za bivanje v Akademskem domu v Zagrebu, sporoča odbor Akademskega doma v Ljubljani, da v listih sporoči, kedar bo Akademski Dom prirejen za stanovanje in študij. Premagati je namreč treba še mnogo ovir, ker ni mogoče vsega takoj dobiti. Nadaljnje prošnje za sprejem je poslej navedljati na tajništvo Akademskega Doma v Ljubljani, Franciskanska ulica št. 2 (pisarna Narodnega sveta, desno). Uradne ure so vsak dan samo od 2. do 3. ozir. od 6. do 7. ure.

— **Srbi sprejeli gregorijanski koledar.** Iz Beograda poročajo: Vsi merodajni krogi, cerkveni in vladni, so se zedinili, da se uvede gregorijanski koledar. Vsled pravoslavnih božičnih praznikov, ki bi odpadli, če bi se koledar uvedel že z novim letom, se je določilo, da bo 27. januarij po gregorijanskem, in 14. januarij po pravoslavnem koledarju zadnji dan razlike med obema koledarjema. To je dan sv. Save. Pravoslavni bodo tedaj 14. januarja preskočili na 28. januarja.

— **Gospodom kolegom iz Goriškega!** Razvoj svetovnih dogodkov je ob italijanskem »sacro egoismo« pahnil zapadni del našega naroda po kratki dobi srečepolnega upanja v nov nered in novo trpljenje. Med drugimi tavajo okrog gojenci goriškega učiteljskega ter iščejo strehe in izobrazbe. Ljubljansko učiteljske jim je odprlo v soglasju s poverjeništvom svoja vrata, toda naši letniki so prenapolnjeni, da trpijo škodo prejšnji in novodošli gojenci. Mi sami smo preobloženi, saj imamo 24 do 30 tedenskih ur. Javno torej prosim: storite za svoje gojence, kar je vaša dolžnost! Pridite in otvorite, odnosno pomagajte v že odprtih tečajih! Ključne vaše mladine in dolžnost do domovine. Mislim, da ima še vsakdo izmed vas toliko ljubezni in samospoštovanja v svoj poklic, da ne bo treba poverjenikovega poziva, da je treba za plačilo tudi delat v teh važnih dnevih se spomnite besed rojaka Gregorčiča: Kar more, to mož je storiti dolžan.

— **Nov list.** V Celju je začela izhajati »Nova Doba« kot pokrajinsko glasilo J. D. S. Izhaja dvakrat na teden.

— **Umrli je na Reki violinist** Henrik Simonich.

— **Promet s teleti in klavnimi prešiči** je v območju Narodne vlade SHS v Ljubljani odslej prost. Izvažati se sme taka živina iz območja Narodne vlade SHS v Ljubljani le z dovolitvijo te vlade. Od političnih okrajnih oblastev na podstavi tozadevnih zakonitih določil za preskrbo prebivalstva zahtevani kontingenti klavnih prešičev se morajo tudi še vnaprej oddati zaupnikom vnovčevalnice za živino in mast. Določila o najvišjih cenah za teleta in za klavne prešiče ter določila o nazvišjih cenah za telečje meso in za prešičje izdelke (naredbe z dne 27. novembra 1918, št. 147 uradnega lista, z dne 1. decembra 1918, št. 168 uradnega lista, z dne 14. decembra 1918, št. 200 uradnega lista in z dne 19. decembra 1918, št. 213 uradnega lista), ostanejo neizpremenjena v moči.

— **Vpostavitve zasebnega brzojavnega prometa pri postajah državne železnice.** Počeni s 5. prosincem 1919 se zopet vpelje na vseh postajah državnih železnic SHS zasebni brzojavni promet.

— **Naše šolstvo.** Iz Podlipa: V tukajšnjem kraju so v razdalji 200 metrov od župne cerkve in šole pomešane kar tri župnije (Podlipa, Rovte, št. Jošt), tri občine (Vrhnika, Rovte, št. Jošt) in dvoje okrajnih glavarstev (Ljubljana in Logatec). Za enkrat povemo javnosti le o tem, kakšno je v tem vrtincu občin naše šolstvo. Otroci iz občin Rovte in št. Jošt imajo do šole v Podlipi samo eno minuto do četrte ure hoda, do svoje občinske šole pa pol drugo uro, in sicer po kozjih stezah čez nepristopne hribe. Ze sedem let prosijo občani iz Rovt in št. Jošta, da bi jih šolska oblast včolala v Podlipo, kjer imajo šolo kar pred nosom. Neštete prošnje, deputacije, osebna posredovanja, uradne komisije, ogledi itd. se vrste že sedmo leto, a ne ukrene se ničesar, dasiravno bi bila zadeva lahko v četrte ure rešena. Šolska oblast je mirno in vedoma gledala, ko je bilo 40 otrok več let brez vsakega pouka, ker se ji ni ljubilo šolskega okoliša pametno preurediti. Celu osebne prošnje g. knezoškofa, naj se odpravijo neznosne šolske razmere, niso izdale nič. Če se že vsaka mala šolska zamuda mora obravnavati, ali je potem odgovornim šolskim oblastem res vseeno, če so otroci več let brez pouka? Ali naj slabotni otroci pol drugo uro gaziijo po snegu čez hribe do svoje občinske šole samo zato, ker se nekaterim gospodom ne ljubi napraviti reda, ki ga ljudje prosijo. Vidi se, da nekaterih šolskih oblastnikov ne ganeš na noben način. Debelo kožo in trdo čelo morajo imeti gospodje, da se v sedmih letih ne dajo zbuditi iz svojega birokratskega dremanja. Seveda je vsak najmanjši priziv pri njih zadosten vzrok, da se rešitev zadeve lahko odloži vnovič za par let. Medtem, ko novo šolsko poslopje v Podlipi že od leta 1914. stoji nedovršeno in prazno in mu bo očitno ostreže zgnilo, še preden se bo začel v njem pouk, mora 100 otrok prezebat v neki glediški dvorani, kjer se čisto cel dan niti led ne more otajati. Tako se mučijo otroci po nepotrebnem že peto zimo. Ako starši in učiteljstvo prosijo pri šolskih oblasteh, naj neha trpinčenje šolske mladine, je uspeh navadno ta, da kak gospod prizadete sekantno ošteje in nevoljno odslovi, celo potem, ko se je o položaju osebno na licu mesta prepričal. Vprašamo: Ali misli gospoda, da bo tudi v demokratični Jugoslaviji šlo po starem naprej? Prosimo Narodno vladu, da pomede z vsem, kar je pri šolstvu nesposobnega in ovira prospeh šole. Ljudstvo, ki že itak dovolj trpi, ima pravico zahtevati zdravega razvoja šolstva, šolske oblasti pa dolžnost, da mu do tega pomorejo, zlasti tam, kjer ni treba drugega nego nekoliko dobre volje.

— **Na višji realki v Idriji** se prične šolski pouk dne 7. t. m.

— **Višji šolski svet SHS v Ljubljani** nastavlja začasno kot otroško vrtinico v otroškem vrtcu v Guštanju pri Prevaljah gđc. Emo Kosi.

— **Odkod Postojna?** V 2. letošnji številki ste napisali članek: »Kako so delali Italijani s slovenskimi krajevnimi imeni.« Na koncu članka ste razložili Postojno, češ, »da je postajališče, ker so se tam ustavljali vsi vozovi in potniki, ki so prihajali iz Trsta v Ljubljano in narobe. V srednjem veku je bila tudi tam postaja za pošto.« Vse lepo, toda pomisliti je treba, da je Postojna staro mesto, kar že ime samo kaže, katero so ustanovili že prvotni Slovenci. Naša dežela je pa bila takrat tabula rasa in torej ni bilo še voznikov in potnikov, da bi se ustavljali na tem kraju; zato tudi srednjeveška pošta za poznamevanje Postojne odpade. Jaz mislim, da je dobilo mesto ime po svetovno znani jami. Podzemeljskim duplinam pravijo Notranji navadno p o d m o l, ker so izpodjedeno, izpodmlete. Postojnska jama pa je skozi in skozi po vodi Pivki predrti, presekana. V stari slovenščini bi se taka jama

imenovala podton ali poston, ker tenti, tmem se pravi sekati, odtod tudi naše tnalno, srbski zátón = morska zaseka, zaliv itd. Obrazilo -ija je krajevnega pomena, primeri: Idrija, Litija, Drtija, Lebija itd. Torej je Postojna pravzaprav Postón(-ija), po odpadlem i: Postonja in po ljudski izgovorjavi: Postojna, primeri: kojnsko namesto konjsko, pregajnanje namesto pregajnanje itd. — Prav tam se razložili tudi goro Vremščico (ne: Vremščino, kakor ste pisali), češ, »da po obliki oblakov na tej gori ljudstvo sklepa s precejšnjo gotovostjo, kakšno bo vreme.« Toda gora nima z vremenom nič opraviti, ker imamo pod goro ali pod gorskim grebenom tega imena vas Vreme f. pl., odkoder je dobila gora tudi ime: Vreme-s-k(i)-ica: samostalnik, pridevnik, samostalnik. Mislim, da je ime v zvezi s tistim imenom, ki se nahaja v priimku: Remškar in v krajnem imenu Remšnik. V teh imenih je podlagla rema, to je kraj, ki ga voda poplavlja.

Josip Švigelj.

— **Društvo za trgovino in obrt** pod naslovom »Mercantile« se je ustanovilo na Reki z glavnico treh milijonov kron.

— **Evidenca konj.** Vojaška evidenca konj v Ljubljani razglša: Zadnji čas gonijo mnogi v Ljubljano konje, katere so prevzeli od Narodne vlade. Ravno tako se množe prošnje, da bi se smeli konji oddati ali zamenjati. Dokler ne pride v dotično občino klasifikacijska komisija, katera bo de take prošnje upoštevala, morajo ti konji ostati pri dosedanjih gospodarjih. Ako gospodar ne bi mogel konja vzdrževati, potem ga mora občina podpirati s krmo ali pa konja prevzeti in ga oddati v rabo in oskrbo kakemu drugemu posestniku v svojem okolišu. Stroške za oskrbo konj, kateri ne ostanejo v lasti dosedanjih posestnikov, bo določila in izplačala komisija. Oziralo se bo na to, v kakem stanju so dotični konji in kako so se uporabljali. Iz nekaterih krajev prihajajo poročila, da se oddani konji preveč uporabljajo in preslabo hranijo, češ, da jih bo komisija manje cenila, ako bodo v slabem stanju. Takim posestnikom se bodo konji odvzeli, ne da bi se jim izplačala odškodnina oziroma povrnilo stroški. Komisije, katerim bodo dodeljeni zastopniki politične oziroma občinske uprave, prično delovati koncem meseca januarja. Ta razglas je obenem odgovor na razne dopise.

— **Civilna obleka črnovojnikov.** Vsi oni črnovojniki, ki so oddali svojo civilno obleko pri bivšem črnovojnom okrajnem poveljstvu št. 27 v Ljubljani in je do sedaj še niso prevzeli, se pozivajo, da se čimprej za isto zglasijo pri domačem občinskem uradu. V poštev pridejo črnovojniki, ki so služili pri sledečih črnovojniških krdelih, oziroma oddelkih: 1. Črnovojni pešpolk št. 27; 2. črnovojni bataljon št. 14; 3. 3. in 4. stotnija črnovojne bataljona št. 29; 4. črnovojni bataljon št. 154; 5. črnovojni topničarski oddelki št. 5/3, 6/3, 7/3, 8/3 in črnovojni topničarski nadomestni oddelki; 6. obmejna stražna stotnija 2/7 Ronki; 7. črnovojne železniške straže Borovnica, Jesenice, Litija, Mojstrana, Rakek in Ronki; 8. črnovojna obrežna straža Porto-Buzo in 9. nadomestni oddelki bivšega črnovojnega okrajnega poveljstva št. 27 v Ljubljani. — Za civilne obleke padlih črnovojnikov naj se oglasijo njih zakoniti nasledniki. — V vsakem slučaju se naj pri občinskem uradu navede sledeče: popolno ime, rojstno leto, domovinska občina, vojaški oddelki, pri katerem je dotični črnovojni služil, potem naj se navedejo in opišejo posamezni kosi obleke, kakor tudi v čem je bila oddana; n. pr. v zavojih, kovčkah, nahrbtnikih in tako naprej. — Občinski uradi naj take prijave odposljejo na vojno dopolnilno poveljstvo v Ljubljani, ki bo de odredilo izročitev civilnih oblek na občinske urade, kateri izroče potem obleko poedinim opravičencem, in sicer proti potrdilu prejema, ki se vpošlje vojnemu dopolnilnemu poveljstvu v Ljubljano. — Vojno dopolnilno poveljstvo v Ljubljani.

— **Varstvo podnajemnikov.** Ker je s strani podnajemnikov vedno čuti pritožbe o njih odiranju in navijanju podnajemnin, opozarjamo, da vsebuje naredba avstr. justičnega ministra in ministra za socialno skrb z dne 26. oktobra 1918 o varstvu najemnikov, drž. zak. št. 381, ki je veljavna tudi za ozemlje v območju Narodne vlade SHS v Ljubljani, tudi določbe o varstvu podnajemnikov. Tako se more podnajemnin, ki jo je podnajemnik do sedaj, ali ki jo je zadnji podnajemnik plačeval, le za oni del povišati, za katerega se je najemnika glavnega najemnika dopustno povišala. Če se je torej podnajemnin očitno pretirano povišala, tedaj naj se podnajemnik pritoži pri najemniškem uradu, ki bo v takih slučajih razsodil, da je povišanje nedopustno in odločil, katera cena je za v podnajem oddano sobo dopustna.

— **Redka dobita.** Bivši general pehote nekdanje avstrogrške vojske Ervin Matanovič (bivši graški vojaški poveljnik) je podaril Narodnemu veču 100.993 kron v gotovini in v vrednostnih papirjih z izrečno željo, da se od tega denarja nakuže 10.000 K za pomoč stradalajočim v Srbiji, ostane pa v dvorani sirotam padlih vojakov iz Bosne in Hercegovine.

— **Iz šolske službe.** Narodna vlada SHS v Ljubljani, oddelek za uk in bogocastje, je dodelila v začasno službovanje kot šolske voditelje v Rožku na Koroškem Vinko Stoparja in v Maloščah Miroslava Klanjščka. Kot začasnega nadučitelja v Podgorjah v Rožu je nastavila Josipa Poberja. Za začasnega učitelja v Ločah na Koroškem je bil imenovan Francišek Erjavec. Začasnimi učiteljem je imenovala: Marijo Torelli v Rožku, Leopoldino Jeglič v Podgorju v Rožu, Marijo Knaplič pri Mariji na Zilji, Antonijo Jugl v St. Lenartu pri Sedmih studencih (v Ziljski dolini) in Maro Ušeničnik na Bruci, vse na Koroškem. Odstavila je Antona Plavniga od vodstva šole v Podgorjah in Janeza Pinterja od vodstva šole v Maloščah. Dalje je odstavila: nadučitelja Antona Tiefenbacherja v Rožku, šolskega vodjo Avgusta Bürgerja v Ločah, učitelja Rudolfa Schwarza v Podgorjah v Rožu, Johanna Albrehta v Ločah in Franca Bärenthalera v St. Lenartu pri Sedmih studencih. Odstavljene so bile tudi učiteljice Frida Farkas v Rožku, Berta Maichen pri Mariji na Zilji, Josefina Ross v Maloščah in Ana Kainbacher na Bruci.

— **Kranjska deželna banka.** 1. Dosedanji kuratorji, direktorji, revizorji in cenzorji Kranjske deželne banke v Ljubljani se razpuste, to pa nekvarno njihovim obvezam, ki bi utegnile nastati iz njihovega dosedanjega poslovanja. 2. Začasno do zopetne upostavitve kuratorja oziroma do spremembe statuta Kranjske deželne banke prevzame vse posle kuratorija komisija za začasno vodstvo in likvidacijo deželne uprave v Ljubljani. 3. V direktorij Kranjske deželne banke se imenujejo člani: dr. Jure Adlešič, Melhior Cobal iz Zagorja, dr. Oton Fetič-Frankheim, Josip Gogala in Janko Jovan v Ljubljani. 4. Revizorjem Kranjske deželne banke v Ljubljani se imenujejo: Engelbert Franchetti, Anton Kralj, Franc Kramberger, Ivan Ogrin in Viktor Zore v Ljubljani.

Ljubljanske novice.

— **Iz bramo domovine.** Sinoči ob 7. uri se je odpravil prvi oddelek legije prostovoljcev braniti naš slovenski Korotan. Pred odhodom iz belgijske vojašnice, kjer se prostovoljci zbirajo, je odhajajoče prostovoljce nagovoril poverjenik za narodno obrano dr. Lovro Pogacnik in med drugim poudarjal, da sedaj ni čas za zabavljanje, kritikanje, pijančevanje, tatvine in rupe, marveč za resno, požrtvovalno delo za domovino. Domovina je v nevarnosti in ključne pomoči in temu ključ se se že odzvali številni mladeniči in možje, da gredo prostovoljno z orožjem v roki osvoboditi svoje obmejne brate, ki še danes ječe pod suženjskim jarmom nemstva. Ko so prostovoljci zapeli »Lepo našo domovino«, jih je dr. Pogacnik zaprisegel, nakar so odkorakali na kolodvor. Na kolodvor jih je prišel pozdravit general Smiljančič, ki se je osebno razgovarjal s posameznimi prostovoljci, med katerimi smo opazili tudi bivša vojna kurata Jerneja Hafnerja in Ign. Marinčiča kot prostaka s puško na ramah. Med velikim navdušenjem so se prostovoljci odpravili proti Koroški, čuli so se pa iz voz tudi glasovi: »Pridite kmalu za nami!«

— **12. letnica Šentpeterske Vincencijeve konference v Ljubljani** se praznuje v nedeljo, dne 12. t. m. Zjutraj ob 7. uri v župni cerkvi cerkven govor o krščanski dobrotelčnosti, nato sv. maša s skupnim obhajilom delavnih članov in članic Vincencijeve in Elizabetne konference in podpirancev. Zvečer ob 7. uri v Ljudskem domu dobrodelna predstava O deruštvo in dobrotla, ljudska igra s petjem v petih dejanjih. Predprodaja vstopnic v Katoliški bukvarni in naših delavskih konsumnih društvih v Zvezdi in Zaloški cesti.

— **Iz srbske sirotne** se je večer popoldne odpravil prvi vagon z oblačili in blagom okrogle vrednosti 100.000 K pod varstvom vojaškega oddelka s častnikom. Druga pošiljatev bo obsegala 8000 parov čevljev, ki so se v delu in se odpravijo koncem tega meseca. Za nabavo teh čevljev se je nabralo do sedaj okrog 52.000 kron. Zbirka se nadaljuje. Denarni prispevki naj se pošiljajo blagajničarki gđc. Mariji Wessnerjevi v Kolodvorski ulici, blago pa naj se oddaja v pisarni »Dobrotelčnosti« na Poljanski cesti. Vse nabiralko naj se gotovo zbere v petek 10. t. m. ob 5. uri popoldne v mestni posvetovalnici.

— **Obratno nadzorstvo južne železnice** je z današnjim dnem začelo uradovati v belgijski vojašnici, poslopje št. 4.

— **Iz Moštvo (tudi mornarji),** ki je oproščeno vojaške službe, se pozivlje, da čimprej odloži vojaško obleko (uniformo) oziroma si pusti slednjo tako predelati, da ne izgleda kot uniforma. (Odstranitev distinkcij, voj. gumbov in čepice.)

— **Iz Ušle** je iz Ljubljane svojim staršem 12letno dekle po božičnih praznikih. Šlo je najbrže na delo h kakemu kmetu služiti in se predstavljalo bodisi kot sirota brez staršev ali begunka. Kdor jo je sprejel, naj to naznani policijski stražnici v Trnovem v Ljubljani.

— **Iz Štetje konj in voz.** Po razglasu mestnega magistrata ljubljanskega se vrši ta teden za mesto Ljubljano štetje konj in voz. Vsem lastnikom konj in voz je svoje konje in vozove z naznanilnimi listi, ki so v mestnem vojaškem uradu, v Mestnem domu, brezplačno na razpolago, do 10. januarja 1919 naznaniti mestnemu vojaškemu uradu. Konje, ki so bili do 1. novembra 1918 last avstro-ogrskemu armade, je v naznanilnih listih posebe navesti, in ravnotako tudi konje, ki so bili last armade, pa so prodani ali pa so prišli na drug način v roke drugim osebam. Kdor ne naznani v pravem času svojih konj (tudi mul in oslov), ga zadene kazen, ki jo določa zakon o naboru konj. Dan klasifikacije se določi pozneje.

— **Iz Tedenski izkaz o zdravstvenem stanju mestne občine ljubljanske** od 22. dec. do 28. dec. 1918. Število: Nevorojencev 19, mrtvorojencev 1, umrlih 38. Od umrlih je domačinov 22, tujecev 16. Umrli so za grižo 1 (tujec), za jetiko 2, vsled mrtvo-

Hlev s stanovanjem v Ljubljani ali okolici se sprejme v najem. Ponudbe na upravo „Slovenca“ pod št. 53.

Išče se uradnik, če mogoče absolutni (strojni oddelek) za upravno pisarno avtomobilne tvornice v Jugoslaviji. Samostojen korespondent, vešč slovenskega, hrvatskega in nemškega jezika v govoru in pisavi. Pogoji: Jugoslovani. Ponudbe z navedbo dosedanjega službovanja ter izpričeval in zahtevno plače v hrvaščini in nemščini pod šifro „lepa bodočnost 27“ na upravo lista.

Mesar in prekajevalec spreten in let star si išče trajne službe. Vešč je sloven. in nemškega jezika. Naslov: Josip Praznik, Sobrača, p. št. Vid pri Zatičini. (80)

Knjigovodja trgovsko izobražen, samostojen korespondent ki je že vodil veletrgovino, išče službe. Ponudbe pod „Vojakova bodočnost“ 89 na upravnistvo „Slovenca“

Kje v meslu bi se dobro spravila dva ročna vozilčka proti dobremu plačilu. Odgovor pod „vozilček“ na upravo „Slovenca“. (85)

Dobra kuharica strogo solidna in poštena se išče za malo gospodinjstvo pri vdovcu z dvema odraslimi otrokoma. Vsa dela v hiši bi morala sama oskrbovati brez druge pomoči. Mesto bi bilo dobro in stalno. Nastop takoj ali pa 15. febr. Začetna plača 60 K in dobra oskrba. Ponudbe s sliko na ime Pavlekovič na trgovsko trdnico Zagar, Zagreb, Nikoličeva ul. 12

Pravo francosko cikorijo zamenjam za živež oziroma jajca. Osvaid Dobele, Ljubljana, Martinova cesta št. 15.

Kuharica dobra in samostojna, se sprejme k dvema zakonikima. Hrana in plača prav dobra. — Naslov pri upravi „Slov.“ pod št. 60.

Kdo ve, kje bi se nahajal sedaj moj kmet, mož TOMAZ KLEC, ki se je z domobr. polkom 27. stotn. 6. dne 24. sept. 1914 odpeljal iz gubonemnice v Galicijo. Zadnje sporočilo je došlo od njega 20. okt. 1914. Vsako obvestilo se prosi proti nagradi na naslov Kati Kleč v Kranju št. 25.

Oglje večjo množino proda trdnica A. KUSLAN, Karlovska cesta 15, v Ljubljani. — Dalje se odda tudi večjo množino varmet-vina sladkega.

Sukanca, belega in črnega, žepnih rokavov ter nogavic se dobi vedno pri Milana Poljansek, Vrhnika.

Učenec poštenih staršev s primerno šolsko izobrazbo se sprejme v špecijalno trgovino Alfonz Oblak, Novomesto.

Kupi se hiša pripravna za trgovino na prometnem kraju v Ljubljani. Cenjene ponudbe pod „Trgovina 1000“ na upravnistvo Slovenca.

Nadpaznik za jama Hutmann, Oberben, energičen, in prileten, vešč pri merjenju in v to stroko spadajočih delih z rudarsko šolo se išče. Nastop 1. aprila ali prej. Stanovanje za obitelj in nekaj njive ozir. vrta kot deputat. Ponudbe na Sentjanski prometgokop A. Jakli, Kmetij Dolenjsko.

Kislega ze ja, en vagon, ima napredaj na vagon, Ivan Modrija v Borovnici. Cena po dogovoru. (88).

Šoler s 4 letno prakso, zanesljiv in trezen, išče mesta pri kakem zasebnem podjetju. Naslov pove upravnistvo „Slovenca“ pod št. 94.

Motorno kolo, dobro ohranjeno, brezhibno delujoče, se proda. J. Rozman, Ljubljana, Florijanska ul. 24.

Pohišivo je napredaj. Naslov pove uprava Slovenca pod št. 16.

Drva v vsaki množini (postavljena na doma) dobavi strojilna tovarna Samsa & Co. v Ljubljani, Metelkova ulica 4. 5355

Pisalni stroj v dobrem stanju, z vidno večjo pisavo kupi tovarna Samsa & Co. v Ljubljani, Metelkova ulica št. 4.

Pisarniško opremo mize, omare, ročnice, gistrature, najraje nove, kupi tovarna Samsa & Co. v Ljubljani Metelkova ulica št. 4.

Bukova drva, zdrava, suha, meter razlagana in razsekana in dostavljena na dom. St. C. Tauzher, Ljubljana, Dunajska cesta 47.

Sladkor se zamenja v maslo, proda se tudi bela pšenčna moka v mlekarni Poljanska cesta št. 18.

Kot začelnik, trgovini, posojilnici ali zadrugi mladenič, ki je obiskoval tudi trgovski tečaj. Ponudbe pod: J. Turson Ljubljana, Erenova ulica 10.

Avba event. zavijačka in posamezni deli slovenske narodne noše dobro ohranjeni se kupijo. Cenjene ponudbe na upravo tega lista pod šifro „AVBA“ 127.

Gospodinja, vešč slovenskega, italijanskega, deloma nemškega in hrvatskega jezika, z večletno trgovsko prakso, izurjena v knjigovodstvu in vseh pisarniških strokah, išče službo pri večjem trgovskem podjetju v Ljubljani ali v Zagrebu. Ponudbe na upravnistvo „Slovenca“ pod „Marijina 126.

Bonbone vsake vrste po zmernih cenah dobavlja redno trdnica FRAN MEDICA, Ljubljana, Tržaška cesta 4. Postrežba solidna. 5446

Kot lovec ali oskrbnik iščem službe na ali graščini kje v bližini Litije ali Ljubljane ali snloh kje na Dolenjskem. — Naslov pove uprava „Slovenca“, 5386

Kot oskrbnik išče mesta mlad, jako energičen vojni invalid z neopazljivo hibo, ki ima več gospodarsko-strokovnih šol in večletno prakso z dobrimi spričevali. Najraje gre na kako veleposelstvo ali graščino na jugoslovanskem ozemlju. Ponudbe pod Oskrbnik-invalid na upr. Slovenca.

Lokal za trgovino v prometnem kraju na Gorenjskem ali Sp. Štajerskem ali kjerkoli želim vzeti v najem, oziroma manjšo, za to pripravo hišo v nakup. Ponudbe naj se pošiljajo pod „Lokal 39“ na upravo „Slovenca.“

+
Potrim in žalostno srcom javljamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da se je po nedoumlem sklepu Vsemogočnega danes 7. januarja ob 9. uri zjutraj, previden s sv. zakramenti za umirajoče preselil v boljše življenje naš sinko oziroma brat

Ivko
Pogreb nepozabnega rajnika se vrši jutri, v sredo dne 8. januarja 1919 ob pol 4. uri popoldne iz hiše žalosti, Sv. Petra cesta št. 30.
V Ljubljani, 7. januarja 1919.
Ivan in Marija Marchetti, starši. — Jožef, Viktor, Stanko, Silvo, An', Mici, Rezi, Heli, Veri, bratje in sestre. — Srečko Tekauc, trgovec; Ilija Bilic, vet.; svaka. — Srečko in Mica Tekauc, nečaka.

+
Prezgodaj nam je umrl naš dobi, nenadomestljivi oče, stari oče, brat, gospod

Franc Mazi
prejemnik
v soboto dne 4. t. m. ob 1. uri popoldne po dolgi mučni bolezni, previden s tolažili sv. vere.
Pogreb nepozabnega pokojnika se je vršil 6. t. m. na pokopališču k sv. Križu.
Žalujoči ostali.

Zahvala.
Obenem se presrčno zahvaljujemo za izkazano sočutje, prečistitemu gospodu kaplanu Keteju za tolažilne obiske, za darovane vence, za mnogobrojno spremstvo, sl. ravnanje in uspešno, vsem sorodnikom, prijateljem in znancem.
Ljubljana, 7. januarja 1919.
120 Žalujoči ostali.

Veletrgovina industrijskih in obrtnih izdelkov

Josip Francič, Zagreb
Martičeva ulica 5, telefon 15-54
ponudi iz svojega skladišča:

vrvarsko blago kot: uzde, štrange, oglavja, povodce, dalje kristalno sodu, karamel-bonbone.
Nabavni vir za svinjsko mast in sušeno meso.

SOL proti zameni
Ljubljana,
Sv. Petra
cesta 79.

Iščem poštni predal
v Ljubljani event. proti dobri odškodnini. Cenj. ponudbe pod „POŠTA 100“.

Išče se gospodinja
za vodstvo večje delavske kuhinje, v kateri se kuha za 150 oseb. Prednost imajo tške, ki so že službovale v taki službi v neki bolnici, sanatoriju, gostilni itd. Ponudbe z oznacbo zahtevane plače, sliko ter referencami naj se pošiljajo na
Zagrebski paromlin v Zagrebu.

Raznovrsne bonbone
prodaja in dobavlja zopet po nizkih cenah
G. Darbo, Ljubljana
132 Mestni trg št. 13.

Gnoj nekaj vozov konjskega gnoja odda trdnica ANTON KUSLAN, Ljubljana, Karlovska cesta št. 15.

POZORI! POZORI!
Dimnikarsko delo
v ljubljanski politični okolici (izvzemši sod. okraj Vrhnika) v občinah: I. Moste, Devica M. v Polji, Lipljenice, Siška, St. Vid, Medvode, Ježica, Črnuče in Smartno pod Šmarno goro

VENCELJ ROGELJ in
II. Vič, Dobrova, Log, Brezovica, Rudnik, Dobrunje, Šmarje, Grosuplje, Račna, Slivnica, St. Jurij, Studenec-Ig, Iska vas, Iska loka, Verd, Tomišelj, Zelimlje, Podgorica in Pijava gorica

FRANC VRHOVEC.
Slavna Zupanja se naprošajo, da blagovolijo z običajnim razglasom ukazati po policijsko varstvenih predpisih dati izvrševati dimnikarska dela tema opravičenima mojstrima.
Ljubljana, dne 31. decembra 1918.

Vencelj Rogelj, Franc Vrhovec,
dimnikarski mojster dimnikarski mojster
Moste. Vič.

Lovske puške
cal. 16 in cal. 12, so napredaj pri F. K. KAIZER, puškar, Ljubljana, Šelenburgova ul. 6. Ceniki se ne razpošiljajo.

KONJAK
Za oslabele vsled starosti, proti slabostim v želodcu in proti izgubi telesne moči je stari vinski konjak pravo poživljenje. Pošilja dve politterski steklenici franko z zabojčkom vred za 60 K Benedikt Hertl, graščak na graščini Golšč pri Konjicah, Štajersko. 122

CEVLJE vseh vrst, nizke in visoke, za ples, promenado, kot dnevno uporabo, najfinije izvršitve, v najlepših oblikah priporoča

trdnica I. Blas
trgovina s čevlji, Ljubljana, Miklošičeva cesta 16
v neposredni bližini hotela „Union“ in sodne palače.

Popravila za pri nas kupljeno blago se izvrše ob najnižjih cenah v lastni delavnici.

Kupujem lepe suhe gobe! Prodajam: kremo za čevlje v kovinastih dozah po 1/2 doze po K 15.—
Cele doze po K 28.—, tuc, mast za čevlje, čevlje z lesenimi in usnatimi podplati, sirkove in zimnate krtače, toaletno milo, kolomaz, tržne torbice, lesene in porcelanaste pipe, pralni prašek itd. po najnižjih cenah. Izvrstno lansko vino-borovničar, slivovko, tropinjevec, čajni gum, kavni in čajni nadomestek že sladkan, M. RANT, Kranj.

Lesene podplate
coklje
izdeluje in dobavlja vsako množino tovarna SAMS & CO. v Ljubljani, Metelkova ulica 4. 4732

Mast, slanino, suho meso in salame
(Braunšvajger) razpošiljam na vse kraje Jugoslavije v poštinih zavitkih od 20 kg po nižje naznačenih cenah:
Mast kg po K 24—
Slanino kg po K 28—
Suhe šunko kg po K 22—
Salame (Braunšv.) kg po K 20—
Ia kavni nadomestek
nezav. kg po K 5-50
Ia kavni nadomestek
v 1/4 kg zavitkih kg po K 6-50
Denar naprej ali 50% naplačila, ostane po povzetju. Zavojnino računam K 9.—, a poštino K 4-20. Kupci, ki osebno dojdejo, morejo slobodno iz mesta kakor tudi preko meje Hrvatske vsako količino seboj vzeti.
J. GIGOVIC, tvornica suhomesnatih robe in masti, Nova Gradiška, Slavonija.

Industrija za razsvetljavo
družba z omeji. zav., Maribor ob Dravi, Gosposka ulica št. 5.

Električne naprave za razsvetljavo za mline, žage in druge naprave. Električni motorji, električni gladilniki, električne žepne svetilke.

TOVARNA ZAMAŠKOV
JELAČIN & KO
LJUBLJANA
NAJ SODNEJŠA in NAJ CENEJŠA
POSTREŽBA ELEKTRIČNI OBRAZ.
DIREKTNI UVOZ PROBKOVINE
IZ ŠPANIJE in PORTUGALSKE.
ZAHTEVAJTE VZORCE!

Klavirje, harmonije
in vse glasbene instrumente
prodaja in izposoja,
Alfonz Breznik,
Ljubljana, Kongresni trg št. 15.

Ali imate luč?
Jako dobre karbidne svetilke, ki se prilagajo v petrolejske svetilke, kakor tudi v razne vodne čaše. Komad stane 15 K. Vsako množico karbida razpošilja: Industrija za razsvetljavo dr. z o. z. Maribor ob Dravi, Gosposka ulica 5.

Srbečico, iščaje
odstrani prav naglo dr. Flesch-a izvorno zakonito zajamčeno »Skaboform« mazilo. Popolnoma brez duha, ne maže. Poskusni lonček 4 K, veliki lonček 6 K, porcija za rodbino 15 K. Zaloga za Ljubljano in okolice: Lekarna pri zlatem jelenu, Ljubljana, Marijin trg. Pazite na varstveno znamko »Skaboform«!

Zveza bolniških blagajn na slovenskem ozemlju
s sedežem v Ljubljani.

Vabilo
na
ustanovni občni zbor
Zveze bolniških blagajn na slovenskem ozemlju
s sedežem v Ljubljani,
ki se bo vršil v nedeljo 2. in eventuelno v ponedeljek 3. februarja 1919 v zborovalnici in posvetovalnici na mestnem magistratu v Ljubljani.
Začetek ob 9. uri popoldne.

Dnevni red:
1. Otvoritev in nagovor predsednika pripravljalnega odbora. — 2. Določitev poslovnika zboru. — 3. Volitev predsedstva zboru (1 predsednika, 2 namestnikov, 2 zapisničarjev). — 4. Volitev dveh komisij za predlaganje kandidatov v načelstvo, nadzorstvo in razsodišče. — 5. Poročilo o pripravljanih delih in o stanju blagajne. — 6. Razlaga Zvezinih pravil in sklepanje o njih. — 7. Sklepanje o poslovniku Zveze. — 8. Sklepanje o rednih in enkratnem izrednem prispevku za Zvezo. — 9. Sklepanje v smislu zadnjih dveh odstavkov § 2. Zvezinih pravil. — 10. Predlogi in nasveti. — 11. Volitev v načelstvo, nadzorstvo in razsodišče. — 12. Delavske nezgodne in bolniške zavarovanje v novi državi.

Število odposlancev, ki jih smejo odposlati posamezne bolniške blagajne (bratovske skladnice), določajo Zvezina pravila. Dostop na zbor imajo le odposlanci z včlanjenimi blagajni (bratovskih skladnic). Pristopijo lahko vse okrajne, obratne, stavbne, zadržne in društvene bolniške blagajne ter bratovske skladnice v območju Narodne vlade SHS v Ljubljani. Podrobnejša pojasnila daje ustno ali pisмено Okrajna bolniška blagajna v Ljubljani, Turjaški trg št. 4, prvo nadstropje, ki razpošilja tudi pravila in potrebne tiskovine.

Ljubljana, 31. decembra 1918. 121

Za načelstvo Okrajne bolniške blagajne v Ljubljani
kot proponenta: J. Kocmur s. r. tajnik.
M. Rožanc s. r. načelnik.

Kdor potrebuje po ceni luč
naj takoj naroči po povzetju, dokler je še kaj zaloge, našo karbidno svetilko visoco ali namizno najnovejšega sistema. Cena fino emajlirane svetilke znaša K 30-50. — Karbid vedno v zalogi pri K. Čamernek & Co., Ljubljana, Dunajska cesta št. 12.

Kranjska deželna podružnica
n.-a. dož. življenske in rentne, nezgodne in jamstvene zavarovalnice
v Ljubljani, Marije Terezije cesta 12, II. n.,

sprejema zavarovanje na doživetje in smrt, združeno tudi z vojnimi rizikom, otroških dož., rentna in ljudska, nezgodna in jamstvena zavarovanja.
— Javen zavod. — Absolutna varnost. — Nizke premije. —
Prospekti zastoj in poštne prosto. — Sposobni zastopniki se sprejemajo pod najugodnejšimi pogoji.

Električne naprave
za trge, občine, mline, žage itd. ter vsa v to stroko spadajoča dela izvršuje „Zavod za tehnične in elektrotehnične naprave VOJNOVIĆ & Co., Ljubljana, Dunajska cesta št. 22.“ Popravila strojev in aparatov v lastni mehanični delavnici. — Prospekti in proračuni brezplačno.

Edini slovenski zavod brez tujega kapitala je:
Vzajemna zavarovalnica
proti požarnim škodam in poškodbi cerkvenih zvonov
Ljubljana, Dunajska c. 17, Ljubljana.
Zavarovanja sprejema proti požarnim škodam: 1. raznovrstne izdelane stavbe, kakor tudi stavbe med časom zgradbe, 2. vse premično blago, mobilije, poljsko orodje, stroje, živino, zvonove in enako, 3. vse poljske pridelke, žita in krmo, zvonove proti prelomu, sprejema tudi zavarovanja na življenje, oziroma doživetje in druge kombinacije in proti nezgodam, vsakovrstna podjetja, obrti kakor tudi posamezne osebe za deželno nižjeavstrijsko zavarovalnico od katere ima tudi dežela Kranjska podružnico.
Varnostni zaklad in udnlno, ki so znašale l. 1916 K 906.828-91, so poskočile koncem l. 1917 na 1.081.838-54.
Teda, čimvečje zanimanje za ta edini slovenski zavod, tembolj bo rastei zaklad.
Ponudbe in pojasnila daje ravnateljstvo, glavno poverjenistvo v Golju in na Proseku, kakor tudi po vseh farah nastavljen poverjeniki. Cene primerne, hitra cenitev in takojšnje izplačilo.